

Ресулларың ишлери

Гириш

Луканың хош хабары Иса Меси- хиң хача чүйленмеги ве өлүмден дирелмеги билен тамамланяр. Ки- тап тамамланса-да, ондакы вака- лар тамамланмаяр. Худайың Иса Меси- хи өлүмден дирелдип, Му- каддес Рухуны иберенинден соң, башга вакалар башланяр. Хут шу вакалары беян этмек үчин хем Лу- ка «Ресулларың ишлери» атлы ки- табы язар.

Китабың язылан дөврүндө Иса- ның шәгиртлериниң хеммеси диен ялы яхудыларды. Эмма Хош Хаба- рың башга миллетлере вагыз эдил- мегиниң нетижесинде олар хем ха- лас болуп, Худайың вада эден Му- каддес Рухуны алярлар. Павлус, Петрус ве бейлеки ресуллар Хош Хабары вагыз эдип, Мукаддес Ру- хуң гүйжи аркалы энчеме сыржав-

лара шыпа берйәрлер, арвах-жын уранлары эрбет рухлардан азат эд- йәрлер, тутуш Рим империясын- да месихи йыгнакларының дүйбү- ни тутярлар. Бу вакаларың аглаба бөлеги хәзирки Түркие, Греция ве Италия дөвлетлериниң арачәкле- ринде болуп гечйәрди. Сиз бу ара- чәклерни Мукаддес Китабың ахыр- кы сахыпаларында ерлешдирилен картада гөрүп билерсиңиз.

Лука месихи йыгнакларың ир дөвүрдәки тарыхыны беян этмек билен, Мукаддес Язгылардакы вадаларың бержай боландыгы- ны айратын ныгтаяр. Ол Му- каддес Рухуң гүйжүниң ве до- га-дилеглериниң, гарып-пукаралара ярдам бермегиниң нәдережеде ва- жыпдыгыны оқыжыларына дү- шүнмәге көмек эдйәр.

Мазмуны

Ресуллара Мукаддес Рух инйәр.....	1:1–2:47
Иерусалимдәки йыгнак	3:1–8:3
Хош Хабар Яхудыя билен Самарияда вагыз эдилйәр.....	8:4–9:31
Хош Хабар кесеки халкларга вагыз эдилйәр	9:32–15:35
Хош Хабар Кичи Азия, Греция ве Риме барып етйәр.....	15:36–28:31

1-нжи бап

Иса Мукаддес Рухы вада берйәр

¹Эй, Теофил! Мен биринжи китабымда Исаның тә гөгә гөтерилен гүнүне ченли башдан-аяк битирен ве өвреден әхли ишлери барада яздым. ²Ол гөгә гөтерилмезден өн, Мукаддес Рух аркалы Өз сайлан ресулларына буйруклар берди. ³Иса әжир чекип өленден соң, энчеме ынандырыжы делиллер аркалы ресуллара дирелендигини аян этди. Ол кырк гүнүң довамында олара гөрнүп, Худайың Шалыгы барада гүррүң берди. ⁴Гүнлериң биринде Иса олар билен сачагың башында отырка, шейле буйрук берди: «Иерусалимден гитмән, Мениң овал айдышым ялы, Атамың вада берен пешгешине гарашың. ⁵Яхя сизи сува чүмдүрипди, эмма ене бирнөчә гүнден сиз Мукаддес Руха чүмдүрилерсиниң».

Иса гөгә гөтерилйәр

⁶Ресуллар бир ере үйшенлеринде, Исадан: «Я Реб! Эйсем Ысрайыл шалыгыны дикелтмәге вагт болмадымы нәме?» дийип сорадылар. ⁷Иса олар: «Атамың Өз ыгтыяры аркалы кесгитлән вагтыны я мөхлетини билмек сизиң ишиңиз дәл. ⁸Эмма сизиң үстүңизе Мукаддес Рух иненде, гүйчгудратдан доларсыңыз. Иерусалимде, тутуш Яхудыяда ве Самарияда, ер йүзүниң дөрт күнжегинде сиз Мениң шаятларым боларсыңыз» дийип жогап берди. ⁹Иса булары айдандан соңра, ресуллар середип дурка, бир

булутда ёкары гөтерилди. ¹⁰Мундан соң ресуллар Оны гөрмеселер-де, хенизем гөзлерини гөгә дикип дурдулар. Бирденкә ак эшикли ики адам оларың алнында пейда болуп: ¹¹«Эй, желилелилер! Нәме үчин гөгә середип дурсуңыз? Исаның гөгә гөтериленини гөзүңиз билен гөрдүңиз ахыры. Ол гөгә нәхили гөтерилен болса, хут шонуң ялы хем гайдып гелер» дийдилер.

Юдасың орнуна Маттия сайланя

¹²Мундан соңра ресуллар Зейтун дагындан Иерусалиме гайдып гелдилер. Бу даг Иерусалиме якын болуп, бир Сабат гүнлүк ёлды ^а. ¹³Шәхере гиренлеринден соң, олар өз болян өйлериниң ёкаркы гатындакы отагына чыкдылар. Петрус, Ёханна, Якуп, Андрыс, Филип, Томас, Бартоломей, Матта, Алфейиң оглы Якуп, Ватанчы Симун ве Якубың оглы Юдас дагы хем шол ердедилер. ¹⁴Оларың хеммеси бир ере үйшүп, ызыны үзмән дога-дилег эдйәрдилер. Оларың арасында Исаның әжеси Меръем, шейле-де кәбир аяллар ве Исаның инилери хем барды.

¹⁵Бир гүн Петрус йыгнанышан йүз йигримә голай доганларың ортасында дуруп, шейле дийди: ¹⁶«Эй, доганлар! Исаны тутмага геленлере ёлбашчылык эден Юдас хакда Мукаддес Рух Давут аркалы овал-башдан пыгамберлик эдипди. Мукаддес Язгылардакы шол сөзлер амала ашмалыды. ¹⁷Юдас бизиң биримиз хасапланярды, ол хем бу хызматдан өз пайыны алыпды».

^а 1:12 *Бир Сабат гүнлүк ёл* – дини кануна гөрә Сабат гүни диңе бир километр ёл йөрәмәге ругсат эдиленди.

¹⁸(Юдас хайынлык эдип газанан пулуна бир экин мейданыны сатын алыпды. Соңра шол ерде башашак йыкылды ве гарны жарылып, әхли ичгошы чогул чыкды. ¹⁹Бу вака бүтин Иерусалим илатына мәлим болды ве адамлар ол ери өз диллеринде «Хакелдама», ягны «Ган мейданы» дийип атландырдылар.)

²⁰Соңра Петрус сөзүни довам эдип, шейле дийди: «Зебурда:

„Гой, онуң өйи чоларып
галсын,
ол ерде хич ким месген
тутмасын“,

шейле хем: „Башга бири онуң орнуны алсын“ дийлип язылан. ²¹⁻²²Шонуң үчин хем, Юданың орнуна башга бирини сайламагымыз гөрек. Бу адам Реббимиз Исаның Яхя тарапындан сува чүмдүрилип, тә гөге гөтерилен вагтына ченли хемише бизиң арамызда биле болан адамларың бири болмалы. Ол хем бизиң ялы Исаның дирелендигине шаятлык этсин».

²³Шейлеликте, ики адамы өне чыкардылар. Оларың бири Барсап лакамлы Юсуп (оңа Юстус хем дийәрдилер), бейлекиси болса Маттиди. ²⁴Онсоң Худая дога-дилег эдип: «Я Реб! Сен хеммәниң йүрегини билйәрсин. Ине, шу икисинден хайсы бирини ресуллыга сайлан болсаң, bize гөркез, ²⁵себәби Юдас этмели хызматыны ташлап, өзүне дегишли ере гитди» дийдилер. ²⁶Онсоң бу икиси үчин бижә атдылар. Маттиниң бижеси чыкды. Шейлеликте, Маттий он бир ресула гошуды.

2-нжи бап

Ресуллара Мукаддес Рух инйәр

¹Эллингжи гүн байрамы гүни әхли иманлылар бир ере йыгнанышып отырдылар. ²Бирденкә асмандан гүйчли шемалың сесине меңзеш шувулды пейда болуп, оларың отуран өйүниң ичини долдурды. ³Олар учгуна меңзеш бир затларың пытрап, өз үстлерине инендигини гөрдүлер. ⁴Оларың хеммеси Мукаддес Рухдан долдулар ве Мукаддес Рухуң берен укыбына гөрә, башга диллерде гепләп башладылар. ⁵Шол дөвүрде Иерусалимде дүнйәниң әхли юртларындан гелен худайхон яхудылар яшардылар. ⁶Бу галмагаллы сесе улы мәхелле йыгнанды. Олар өз эне диллериндәки гүррүңлери эшидип, алжырадылар. ⁷Хеммелер хайран галдылар ве геңиргенишип, бири-бирлерине шейле дийдилер: «Середин, бу геплейәнлерин хеммеси желилели дәлми нәме? ⁸Онда нәдип бизиң хер биримиз өз эне дилимиздәки сөзлери эшидйәрис? ⁹Арамызда Парфиядан, Мадайдан, Эйламдан, Месопотамиядан, Яхудыядан, Каппадокиядан, Понтусдан ве Азиядан геленлер бар. ¹⁰Фрикиядан, Памфилиядан, Мүсүрден, Киринейиң голайындакы Ливиядан геленлер хем бар. Шейледе Римден гелен яхудылар ве яхулы динини кабул эденлер бар. ¹¹Кәбиримиз Крит адасындан ве Арабыстандан гелдик. Муңа гарамаздан, Худайың бейик ишлери барада оларың бизиң эне дилимизде геплейәндигини эшидйәрис». ¹²Олар хайран галдылар ве алжырашып: «Бу нәме болдугыка?»

дийишдилер. ¹³Кәбирлери болса олары масгаралап: «Олар шерапдан серхош болупдырлар» дийдилер.

Петрус халка вагыз эдйәр

¹⁴Шонда Петрус Онбирлер билен биле еринден туруп, батлы сес биле шейле дийди: «Эй, яхуды доганлар ве Иерусалим илаты! Мунуң маңысыны сизе дүшүндирейин, мениң сөзлериме гулак асың. ¹⁵Булар сизин пикир эдишиниз ялы, серхош дәл. Сагат яңы ирден докуз ахыры. ¹⁶Ёк, бу гөрийәнлеңиз Ёвел пыгамбер тарапындан айдыландыр:

¹⁷„Худай шейле диййәр:
Ахыркы гүнлерде шейле болар,
Мен әхли ынсанларың үстүне
Өз Рухумы дөкерин.
Пыгамберлик эдер огулдыр
гызларыңыз,
аянлык аларлар йигитлеңиз,
дүйшлер гөрер гаррыларыңыз.

¹⁸Шол гүнлерде Мен хатда
гуллардыр гырнакларың
үстүне,
Өз Рухумы дөкерин.
Олар-да пыгамберлик эдерлер.
¹⁹Мен ёкарда, асманда мугжызалар,
ашакда, ерде алапатлар:
ган, от хем-де түссе
сүтүнлерини гөркезерин.

²⁰Реббин бейик ве газаплы гүни
гелмезден озал,
Гүн түмлүге, Ай хем гана дөнер.

²¹Шонда Ребби чагыран хер бир
ынсан халас болар“.

²²Эй, ысрайыл халкы! Бу сөзлере гулак асың: өз билшиниз ялы, Худай насыралы Иса аркалы араңызда гудратлар, мугжызалар ве алапатлар гөркезди. Мунуң биле Ол Исаның ыгтыярлыгыны тассыклады. ²³Худай Өз тутан максадына гөрә, Исаны сизин элиңизе бермеги өңден карар эдипди. Сиз Оны кесекилеңиз эли биле тутдуңыз ве хача чүйләп өлдүрдиңиз. ²⁴Эмма Худай Оны дирелдип, өлүм жебринден халас этди. Онуң өлүм пенжесинде галмагы мүмкин дәлди. ²⁵Давут Ол хакда шейле дийипди:

„Реб элмыдама гөзлеримин
өңүнде;
сарсдырылмарын, чүнки Ол
мениң сагымда.

²⁶Шона гөрә йүрегим бегенчли,
дилим шатланяр,
беденим хем умыт биле яшаяр.

²⁷Чүнки Сен мени өлүләр
дүйәсинде гоймарсың,
садыгыңың габырда
чүйремегине ёл бермерсиң.

²⁸Яшайыш ёлуны маңа
гөркезерсиң:
хузурунда мени шатлыкдан
долдурарсың“.

²⁹Доганлар! Бейик атамыз Давут хакда мениң сизе ач-ачан айтмагым герек. Ол өлди, жайланды, мазары болса бизин гүнлеримизе ченли сакланып галыпдыр. ³⁰Давут бир пыгамберди. Худайың ант ичип, берен сөзүне гөрә, Давут өз неслинден бириниң онуң тагтында^а отуржакдыгыны билйәрди. ³¹Давут

^а **2:30** Давут Өз неслинден бириниң онуң тагтында – бу жүмле кәбир голязмаларда Давут тен боюнча өз неслинден болан Месижи бейгелтжөкдигини ве онуң тагтында дийип душ гелйәр.

гелжеги өңден гөрүп, Месиҳиң дире-лиши барада шейле дийипди: „Худай Оны өлүлөр дүңйәсинде галдырмады, Онуң бедени габырда чүйремеди“. ³²Худай Исаны өлүмден дирелтди, бизиң хеммәмиз муна шаятдырыс. ³³Инди Иса бейгелдилди ве Ол Худайың сагында отыр. Ол вада эдилен Мукаддес Рухы Ата Худайдан кабул эдип, Оны бизиң үстүмизе ягдырды. Муны сизиң өзүңиз гөрүп ве эшидип дурсуңыз. ³⁴⁻³⁵Давудың өзи гөклере чыкмаса-да, шейле дийипди:

„Худай Реббиме шейле сөзледи:
‘Душманларыңы аяк астына
саянчам,
Мениң сагымда отур’“.

³⁶Шонун үчин хем, эй, тутуш ысрайыл халкы, шуны анык билип гой: Худай сизиң хача чүйлән бу Исаңызы хем Реб, хем Месиҳ эдип белледи».

³⁷Бу сөзлери эшиденде, адамларың йүрегине ханжар урлан ялы болды. Олар Петрусдан ве бейлеки ресуллардан: «Доғанлар, биз нәме этмели?» дийип сорадылар. ³⁸Петрус олар шейле дийди: «Тоба эдиң, хер бириңиз Иса Месиҳиң ады билен сува чүмдүрилиң. Шонда сизиң гүнәлериңиз багышланар ве Мукаддес Рухуң пешгешини аларсыңыз. ³⁹Бу вада сизиң өзүңиз ве чагаларыңыз үчин, узакда боланларың әхлиси, ягны Худайымыз Реббиз чагыржакларының хер бири үчиндир».

⁴⁰Петрус башга-да көп делиллер билен олар шаятлык эдип: «Өзүңизи бу азгын несилден халас эдиң!» дийип ялбарды. ⁴¹Шейлеликте, онуң сөзлерини шатлык билен кабул эденлер

сува чүмдүрилди. Шол гүн үч мүңе голай адам иман этди. ⁴²Олар ресулларың таглыматыны өврәнмәге, якын гатнашыкда яшамага, биле чөрек иймәге ве дога-дилег этмәге ыхласлы япышдылар.

Иманлылар арасындакы бирлик

⁴³Ресуллар аркалы көп мугжызалардыр аламатлар гөркезилйәрди. Шол себәпли хеммелериң калбыны горкы гаплапды. ⁴⁴Иман эденлериң хеммеси биледилер. Олар әхли затларыны орта гойярдылар. ⁴⁵Мал-мүлклерини сатып, хер кимиң мәтәчлигине гөрә өз араларында бөлүшәрдилер. ⁴⁶Олар бир адам ялы болуп, хер гүн ыбадатханада йыгнанардылар. Бири-бириниңкә мыхманчылыга барып, чөреги бөлүшип иййәрдилер. Чын йүрекден шатланып нахарларыны пайлашардылар. ⁴⁷Худая алкыш окуп, бүтин ил ичинде хорматланылардылар. Худай хем халас боланларың саныны гүнсайын көпелдйәрди.

3-нжи бап

Петрус отура майыбы сагалдяр

¹Бир гүн Петрус билен Ёханна өйлән сагат үчлерде – дога-дилег вагты ыбадатхана гитдилер. ²Шол вагт ыбадатхананың Овадан диен дервезесине бир догабитди отура адамы гөтерип гетирдилер. Ыбадатхана гирийәнлерден садака дилемиге үчин, оны хер гүн шол ере гетирип отурдярдылар. ³Бу адам Петрус билен Ёханнаның ыбадатхана гирип баряныны гөрүп, олардан садака диледи. ⁴Петрус билен Ёханна оңа үнс берип серетдилер.

Соңра Петрус оңа: «Бизе серет!» дийди. ⁵Яңқы адам олардан бир зат ала-рын өйдүп, олар чинерилип серетди. ⁶Петрус оңа: «Мениң күмшүм, алтыным ёк, йөне өзүмде барымы саңа берйәрин. Насыралы Иса Месихиң адындан буюрярын: Тур-да, йөре!» дийди. ⁷Онсоң Петрус онуң сағ элинден тутуп, оңа еринден турмага көмек этди. Яңқы адамың шобада аякларына ысгын гелди. ⁸Ол ёкары товусды-да, йөрәп башлады. Онсоң Худая алкыш айдып, йөрәп хем товсуп, олар билен бирликде ыбадатхана гирди. ⁹Бүтин халк онуң йөрөйәндиғини ве Худайы алкышляандығыны гөрди. ¹⁰Адамлар онуң ыбадатхананың Овадан диен дервезесинде садака диләп отурян адамдығыны танадылар. Онуң башдан гечирен бу вакасына жуда хайран галдылар.

Петрусың ыбадатханадакы сөзи

¹¹Яңқы сагалан отура Петрус билен Ёханнаны гойбермән дурка, тутуш халк хайран галып, олар тарап, Сүлейманың эйваны диен ере ылгашып гелди. ¹²Петрус муны гөрөнде, халка йүзленип, шейле дийди: «Эй, ысрайыл халкы! Нәме үчин муңа хайран галарсыңыз? Нәме үчин биз бу адамы өз гудратымыз я худайхонлыгымыз билен йөрөден ялы, бизе бейле дыкгат билен середйәрсиниз? ¹³Атабабаларымыз Ыбрайымың, Ысхагың, Якубың Худайы Ёз гулы Исаны шөхрагландырды. Эмма сиз Оны өлүме табшырдыңыз, хатда Пилат Оны бошатмагы йүрегине дүвендеде, сиз Оны Пилатгың хузурында инкәр этдиңиз. ¹⁴Хава, сиз Мукаддес ве

Догры Боланы инкәр эдип, бир ганхорың бошадылмагыны талап этдиңиз. ¹⁵Сиз Яшайыш Гөзбашыны өлдүрдиңиз, эмма Худай Оны дирелтди. Биз муңа шаятдырыс. ¹⁶Ине, сизиң гөрйән хем танаян бу адамыңыз Исаның адына болан иманы аркалы гөзүңизиң алнында бүтинлей сагалды. Сизиң хеммәңизиң гөршүңиз ялы, Иса болан бу иман оны сагалтды. ¹⁷Эй, достлар, эдил өз ёлбашчыларыңыз ялы, сизиң-де дүшүнмезликден шейле херекет эдендиғиңизи билйәрин. ¹⁸Эмма Худай Ёз Месихиниң гөргигөржекдиги барада әхли пыгамберле-риң үсти билен өңден айданларыны бержай этди. ¹⁹Инди гүнәлериңизиң багышланмагы үчин тоба эдиң ве Худая тарап өврүлиң. ²⁰Шонда Реб сизе арам тапыш пурсадыны берер. Ол сизиң үчин белленен Месихи, ягны Исаны ёллар. ²¹Худайың Ёз мукаддес пыгамберлери аркалы овалдан сөз берши ялы, әхли зады дикелтмегиң вагты гелер. Эмма шол вагт гелйәнчә, Исаның гөкде галмагы герек. ²²Муса шейле дийипди: „Худайыңыз Реб сизиң үчин өз халкыңызың арасындан мениң ялы бир пыгамбер чыка-рар. Онуң сизе айтжак хер бир сөзүне гулак асың. ²³Кимде-ким шол пыгамбере гулак асмаса, ол адам Худайың халкының арасындан чыкарылып, долы ёк эдилжекдир“. ²⁴Хакыкатдан хем, Шамувелден башлап, әхли пыгамберлер бу гүнлериң вакалары барада пыгамберлик этдилер. ²⁵Сиз шол пыгамберлерин несиллерисиңиз ве Худайың ата-бабаларыңыз билен баглашан әхтиниң мирасчыларысыңыз. Худай Ыбрайыма: „Ер йүзүниң

әхли миллетлери сениң неслин аркалы пата аларлар!⁶ дийди. ²⁶Яман ёлуныздан өврүп, сизи ялкамак үчин, Худай Өз гулы Исаны сайлады ве илки билен Оны сизе ёллады».

4-нжи бап

Петрус билен Ёханна ёкары межлисиз өңүнде

¹Петрус билен Ёханна халка гүрүң берип дуркалар, бирнөче руханлылар, ыбадатхана горагчыларының баштутаны ве саддукейлер олара гаршы чыкдылар. ²Олар гахар-газаба мүндүлер, себәби бу ики ресул Исаны мысал гетирип, халка өвретмек билен өлүлериң дирелишини вагыз эдйәрди. ³Олар Петрус билен Ёханнаны тутдулар ве агшам дүшөндиги себәпли, олары эртире ченли зынданда сакладылар. ⁴Эмма бу гүрүңлери диңләнлериң энчөмеси Иса иман этди. Шонда иман эден эркеклериң саны бәш мүңе етди. ⁵Эртеси гүн яхудыларың ёлбашчылары, яшулулары ве Төврат мугаллымлары Иерусалиме йыгнандылар. ⁶Баш руханы Ханан, Каяфа, Ёханна, Игендер ве баш руханының гарындашлары шол ердидилер. ⁷Олар Петрус билен Ёханнаны ортада дурзуп: «Сиз муны хайсы гудрат билен, кимиң адындан этдиңиз?» дийип сорадылар. ⁸Шонда Петрус Мукаддес Рухдан долуп, олара шейле дийди: «Эй, халкың ёлбашчылары ве яшулулары! ⁹Биз бу гүн бир отура майыба ягшылык эдендигимиз ве онуң шыпа тапандыгы үчин сорага чекилйән болсак, ¹⁰онда сизиң хөммәңиз, әхли

ысрайыл халкы шуны билип гоюңине, бу адам насыралы Иса Месиҳиң ады билен шыпа тапып, саг-саламат өңүңизде дур. Сиз Исаны хача чүйлединиз, эмма Худай Оны өлүмден дирелтди. ¹¹Иса хакда Мукаддес Язгыларда шейле язылгыдыр:

„Сиз уссаларың рет эден бу дашы

бинаның бурч дашы болды“.

¹²Ондан башга Халасгәр ёкдур. Онуң ады бүтин әлемде адамзады халас эдип билйән еке-тәк атдыр».

¹³Межлис агзалары Петрус билен Ёханнаның батыргайлыгыны гөрөңлеринде ве оларың окув омамадык бир йөнекей адамлардыгыны биленлеринде хайран галдылар, оларың Исаның шәгиртлериңдигине гөз етирдилер. ¹⁴Шыпа тапан адам хөм бу ики ресул билен биле дурды. Шонуң үчин оларың гаршысына хич зат айдып билмедилер. ¹⁵Шейлеликте, олара ёкары межлисден дашары чыкмагы буюрдылар-да, өзара маслахата башладылар: ¹⁶«Бу адамлары нәме эделиң? Иерусалимде яшайларың хер бири буларың тәсин гудрат гөрөңдигини билйәр. Биз муны инкәр эдип билмейәрис. ¹⁷Эмма бу хабар халк арасында хас-да көп яйрамаз ялы өңүни алалың ве мундан бейләк Исаның ады билен хич киме хич зат айтмазлыклары үчин, олара дуйдурыш берелиң».

¹⁸Онсоң олары чагырып, Исаның ады билен геплемезлиги ве вагыз этмезлиги буюрдылар. ¹⁹Эмма Петрус билен Ёханна олара: «Худайың сөзлерине дәл-де, сизиңкә гулак асмак Худайың назарында догрумыдыр?

Өзүңиз нетиже чыкарың! ²⁰Биз-э гөрүп-эшиденлеримизи айтман дуруп билмерис» дийип жогап бердилер.

²¹Межлис агзалары олар иң соңкы дуйдурыш беренден соң, олары бошадып гойбердилер. Олары жезаландырмак үчин хич хили бахана тапып билмедилер, себэби болан ваканы эхли халк билип, Худайы шөхратландырылды. ²²Гудрат аркалы шыпа тапан адам бүтин өмүрүне, кырк йылдан говрак бэри отура майыпды.

²³Петрус билен Ёханна бошанларындан соң, достларының янына гайдып бардылар ве ёлбашчы руханыларың, яшулуларың өзлерине айданларының барыны олар хабар бердилер.

²⁴Муны эшиденлеринде, оларың хеммеси батлы сес билен Худая шейле дога-дилег этдилер: «Эй, Хожайынымыз Реб! Ери, гөги, дензи ве олардакы эхли зады ярадан Сенсиң! ²⁵Сен Мукаддес Рух аркалы Өз гулуң – атамыз Давудың үсти билен шейле дийдин:

„Миллетлер нэме үчин газаба мүйөр?

Халклар нэмэ бидерек питне турузяр?

²⁶Реббе ве Онуң Сайланына ^a гаршы

дүйө шалары аяга гаяр,
хөкүмдарлар биригйөр ве башгалдыяр^с.

²⁷Хакыкатдан-да, кесеки миллетлер ве ысрайыл халкы билен бирликде Хирод ве Понтий Пилат бу шөхерде Өз сайлап-сечен мукаддес гулуң Иса гаршы аяга галдылар. ²⁸Олар Сениң

гудратың ве ырадаң билен овалдан карара гелен хер бир ишиңи хакыката өвүрмек үчин йыгнандылар. ²⁹Я Реб, оларың хайбат атышларыны бир гөрсене! Инди Сениң Хош Хабарыңы батыргайлык билен айтмага биз гулларыңа гүйч-гайрат бер. ³⁰Мукаддес гулуң Исаның ады билен хассалара шыпа бермек үчин ве алампатлардыр мугжызалар гөркезмек үчин бизе элиңи узат!»

³¹Дога-дилег эдип боланларындан соң, оларың үйшүп дуран ери сарды. Хеммелер Мукаддес Рухдан долуп, батыргайлык билен Худайың Хош Хабарыны айтмага башладылар.

Иманлылар эхли затларыны пайлашырлар

³²Иманлылар бир жан, бир тендилер. Оларың хич бири өз эмлагинеде мениңки диймейәрди, эхли затлары орталыкды. ³³Ресуллар бейик гудрат билен Реб Исаның дирелендигине шаятлык эдйәрдилер. Худай оларың хеммесине бейик мерхемет эчилди.

³⁴Араларында мэтөч адам ёкды. Себэби кимиң меллеги, өйи бар болса, олары сатырдылар. Сатылан затларың пулуны болса гетирип, ³⁵ресулларың өңүнде гойярдылар. Шейликде, хер киме герегиче пайланярды.

³⁶Иманлыларың арасында левилерден болан Юсуп атлы бир адам барды. Онуң аслы Кипрденди. Ресуллар оңа Барнап, ягны «Рухландырыжы» дийип ат гоюпдылар. ³⁷Юсуп хем өз ерини сатып, пулуны ресуллара гетирип берди.

^a 4:26 *Сайланына* – грекче *Христос*, бу Месих диймек. Сөзлүкде «Месих» сөзүне серет.

5-нжи бап

Хананы билен Сапфира

¹Хананы диен адам аялы Сапфира билен бир бөлөк мүлкүни сатды. ²Ол аялы билен диллешип, мүлкүң пулундан бир пай өзүне алып галды. Хананы пулуң галаныны гетирип, ресуллара берди. ³Петрус оңа шейле дийди: «Хананы, нәме үчин сен шейтана калбыңдан орун бердиң? Сен Мукаддес Руха ялан сөзлөп, пулуң бир бөлөгини өзүңе алып галдың. ⁴Ол сатыланда-сатылманда хем өз эмлэгиңди ахыры. Оны сатаныңдан соңам пулуны өз ислейшиң ялы уланып билердиң. Нәдип бейле зады эдип билдиң? Сен ынсанлара дәл-де, Худая ялан сөзледин».

⁵Хананы бу сөзлери эшиден бадына, ере йыкылып жан берди. Бу ваканы эшиденлериң барыны элхенч горкы гуршап алды. ⁶Онсоң йигитлер гелип, оны кепене доладылар-да, экидип жайладылар. ⁷Үч сагада голай вагт геченден соң, Хананың аялы гелди. Онуң бу болан вакадан хабары ёкды. ⁸Петрус ондан: «Маңа айт, адамың икиңиз ериңизи шу баха сатдыңызмы?» дийип сорады. Аял хем: «Хава, шу баха сатдык» дийип жогап берди. ⁹Петрус оңа: «Нәме үчин сиз Реббин Рухуны сынага салмак үчин диллешдиңиз? Анха, серет, сениң адамыңы жайланлар гапа голайлап гелйәрлер, олар сени хем экидерлер» дийди. ¹⁰Эдил шол пурсатда ол аял Петрусың аягына йыкылып, жан берди. Йигитлер ичери гиренлеринде, онуң өлендигини гөрдүлөр. Оны экидилер-де, эриниң янында жайладылар. ¹¹Тутуш йыгнагы ве бу хакда

эшиденлериң барыны улы горкы гуршап алды.

Ресуллар көп хассалары сагалдырлар

¹²Ресуллар халк арасында энчеме алааматлар, мугжызалар гөркезийәрдилер. Эхли иманлылар ыбадатханадакы Сүлейманың эйванында үйшердилер. ¹³Халк олара улы хормат гойса-да, хич ким олара гошулмага милт эдип билмеди. ¹⁴Муңа гарамаздан, Реб Иса иман эденлере гошулан эркекдир аялларың саны барха артырды. ¹⁵Петрус гечип гиденде, хич болманда, онуң көлегеси хассаларың үстүне дүшсүн дийип, олары көчелере чыкарып, чарпаяларда ве дүшөклөрдө ятырдылар. ¹⁶Иерусалимиң төверегиндәки обалардан гелен мәхелле-де хассалары ве арвах-жынлардан эжир чекйәнлери гетирйәрди. Хассаларың хеммеси шыпа тапярды.

Ресуллара эдилен сүтемлер

¹⁷Шейлеликде, баш руханы ве онуң янындакы саддукейлериң эхлиси гөрипликден яңа аяга галдылар. ¹⁸Олар ресуллары тутуп, шәхер зынданына салдылар. ¹⁹Эмма гиже Реббин бир перишдеси зынданың гапыларыны ачды-да, олары дашары чыкарып: ²⁰«Барың, ыбадатхана гидип, халка бу тәзе яшайыш барадакы хабары вагыз эдин» дийди. ²¹Ресуллар муны эшиденлеринде, гүн доган бадына ыбадатхана гелип, халка өврөтмөгә башладылар.

Бу аралыкда баш руханы билен онуң янындакылар гелип, ёкары межлиси ве ысрайыл халкының эхли яшулуларыны бир ере чагырдылар. Онсоң зындандан ресуллары гетирмөгә

адам ёлладылар. ²²Эмма гулдукчылар олары зындандан тапмадылар. Оларызына гелип: ²³«Зындан мэкәм гуллы экен, гаравуллар хем гапыларың агзында дуран экенлер, эмма гапыны ачанымызда, ичерде хич кими тапмадык» дийип хабар бердилер. ²⁴Ыбадатхана горагчыларының баштутаны, ёлбашчы руханылар бу сөзлери эшиденлеринде: «Бу нәме болдугыка?» дийшип, алжыраңчылыга дүшдүлер. ²⁵Шол вагт бири гелип, олар: «Анха, зындана салан адамларыңыз ыбадатханада халка вагыз эдип дурлар» дийип хабар берди. ²⁶Шейлеликте, баштутан билен гулдукчылар гидип, олары гүйч уланмаздан гетирдилер, себәби олар халкың өзлерини дашламагындан горкярдылар. ²⁷Олары гетирип, ёкары межлисиң өнүнде дуруздылар. Баш руханы олары сораг эдип: ²⁸«Биз сизе шу ат билен вагыз этмәң дийип, берк табшырык бермәнмидик? Сиз болса өз таглыматыңыз билен бүтин Иерусалими долдурдыңыз. Бу адамың ганыны хем бизиң үстүмизе йүклежек болярсыңыз» дийди. ²⁹Петрус билен ресуллар олар шейле жогап бердилер: «Ынсана дәл-де, Худая боюн болмак хас мөхүмдир. ³⁰Атабабаларымызың Худайы сизиң хача чүйлән Исаңызы дирелтди. ³¹Худай Ысрайыла тоба этдирип, гүнәлерини багышламак үчин, бу Адамы Баштутан хем Халасгәр эдип, Оны бейгелтди ве Өз сагында отуртды. ³²Биз бу затлара шаятдырыс, Мукаддес Рух хем шаятдыр. Худай Мукаддес Рухы Өзүне боюн боланлара берди».

³³Межлисиң агзалары муны эшиденде гахар-газаба мүнүп, олары өлдүрмегиң күйүне дүшдүлер. ³⁴Эмма хеммелер тарапындан сыланян

фарисей ве Төврады өвредижи Гамалиел атлы бир агза еринден туруп, ресуллары бирсалым дашары чыкармагы буюрды. Ол баш межлисте хеммелер тарапындан сыланян Төврады өвредижиди. ³⁵Соңра Гамалиел шейле дийди: «Эй, ысрайыл халкы! Бу адамлар бабатда этжек болян ишиңизде сересап болун. ³⁶Яңы-якында өзүни бейик адам сайян Теюда гозгалаң турузды, дөрт йүз адам онуң ызына эерди. Эмма ол өлдүриленден соң, онуң ызына эеренлериң хеммеси даргап гитди. ³⁷Мундан соң илат язувы гүнлеринде желилели Юдас орта чыкды ве энчеме адамы өз ызына дүшүрди. Эмма ол хем өлдүриленден соң, ызына эеренлериң хеммеси даргады. ³⁸Инди бу адамлардан эл чекин, олары бошадып гойбериң, себәби бу иш ынсандан болса, онда өз-өзүңден ёк болуп гидер. ³⁹Эмма Худайдан болса, онда сиз бу ишиң өнүни алып билмерсиңиз. Бирден Худая гаршы сөвешйәнлер болуп чыкаймаң». ⁴⁰Шейлеликте, олар Гамалиелиң маслахатыны кабул этдилер. Олар ресуллары чагырып енчдирдилер ве Исаның ады билен геплемезлиги табшырып, олары бошатдылар. ⁴¹Ресуллар Исаның ады угрунда масгара болмага мынасып гөрлендиклери үчин ёкары межлистен шадьян чыкып гитдилер. ⁴²Олар хер гүн ыбадатхананың ховлусында ве адамларың өйлеринде халка өвретдилер. Исаның Месихдиги барадакы Хош Хабары дынгысыз вагыз этдилер.

6-нжы бап

Еди көмекчи

¹Шол гүнлерде шәгиртлериң саны барха артырды. Эмма грекче геплейән

иманлылар арамейче геплейэн иманлыларың гүнделик иймит пайлашыгында дул аяллары гөзден саяндыклары үчин оларың үстүнден шикаят этдилер. ²Шейлеликте, он ики ресул әхли шәгиртлери янларына йыгнап, олара шейле дийдилер: «Худайың Хош Хабарыны вагыз этмеги ташлап, бизиң сачак башында хызмат этмегимиз догры дәл. ³Әй, доганлар, өз араңыздан еди адамы сайлаң. Олар Мукаддес Рухдан ве акыл-пайхасдан долы, атлы-абрайлы адамлар болсунлар. Бу хызматы шолара табыралың. ⁴Биз болса өзүмизи Худая дога-дилег этмәге ве Онун Хош Хабарыны вагыз этмәге багыш эделиң».

⁵Бу пикир хеммәниң гөвнүнден турды. Илки билен олар иманы гүйчли ве Мукаддес Рухдан долы болан Стефаны сайладылар. Шейле-де Филипи, Прохоры, Никаноры, Тимоны, Пармени ве антиәхлы Николасы сайладылар. Николас өн яхуды динини кабул эденди, инди Иса ынанды. ⁶Онсоң бу адамлары ресулларың хузурына гетирдилер. Ресуллар хем эллерини оларың башына гоюп, олар үчин Худая дога-дилег этдилер. ⁷Шейлеликте, Худайың Хош Хабары хас-да яйрап, Иерусалимде шәгиртлериң саны барха көпелйәрди. Көп санлы руханылар-да иман этдилер.

Стефан тутулар

⁸Худайың мерхементинден ве гудратындан долы болан Стефан халк арасында ажайып мугжызалардыр алапатлар гөркезийәрди. ⁹Эмма Азатлар дийип атландырылян синагоганың кәбир агзалары Стефана гаршы

чыкып, онун билен жеделлешмәге башладылар. Олар киринейлилер, исгендериялылар, шейле хем Киликия ве Азия веляятларындан геленлерди. ¹⁰Мукаддес Рух Стефана көп акыл-пайхас берди, шонун үчин олар Стефаның айданларына гаршы дуруп билмедилер.

¹¹Шонда синагога агзалары бирнәче адамы огрынча ырып, олар: «Бу адамың Муса ве Худая гаршы күпүр гепләндингини эшитдик дийип айдың» дийдилер. ¹²Шейдип, олар халкы, яшулулары ве Төврат мугалымлары өжүкдирдилер. Стефаны тутуп, ёкары межлисе алып гелдилер. ¹³Олар галп шаятлары гетирдилер. Галп шаятлар: «Бу адам ызыны үзмән бу мукаддес ыбадатхана ве Мукаддес Кануна гаршы геплейәр. ¹⁴Онун айдышына гөрә, насыралы Иса бу мукаддес ыбадатхананы ёк этжекмиш, Мусаның bize берен урп-адатларыны хем үйтгетжекмиш» дийдилер. ¹⁵Ёкары межлиседе отуранлар Стефана диканлап серетдилер ве онун йүзүниң эдил перишдәниң йүзүне меңзейәндигини гөрдүлер.

7-нжи бап

Стефан халка йүзленйәр

¹Онсоң баш руханы Стефандан: «Бу айыпламалар догрумы?» дийип сорады. ²Стефан шейле жогап берди: «Әй, доганлар ве аталар! Мениң сөзлериме гулак асың. Атамыз Ыбрайым Харанда месген тутманка, хениз Месопотамиядака оңа шөхратлы Худай гөрүнди. ³Худай оңа: „Өз юрдуңы, ковамдашларыңы ташла-да, Мениң

саңа гөркезжек үлкәме гит“ дийди. ⁴Шейлеликде, Ыбрайым бабыллыларың юрдуны терк эдип, Харанда орнашды. Какасы арадан чыкандан соң, Худай оны Харандан чыкарып, сизиң хәзирки отуран юрдуңыза гөчүрди. ⁵Худай бу ерден онун өзүне мүлк бермеди, хатда бир гарыш ерде бермеди. Эмма хениз перзенди болмаса-да, бу юрды онун неслине мүлк эдип бермеги вада берди. ⁶Худай оңа: „Сениң неслиң ят топракда гелмишек хем гул болуп яшар, шол ериң халкы олары дөрт йүз йыллап эзер. ⁷Эмма Мен сениң неслиңи гула өврөн халкың жезасыны берерин. Шондан соң олар ол ерден чыкып, бу ерде Маңа сежде эдерлер“ дийди. ⁸Соңра Худай Ыбрайым билен әхт баглашып, бу әхтиң нышаны хөкмүнде сүннети берди. Шейлеликде, Ыбрайымдан Ысхак догулды, Ыбрайым оны секиз гүнлүккә сүннет этди. Ысхакдан Якуп догулды, ол хем сүннет эдилди. Якупдан херси бир тирәни эмеле гетирен он ики огул дүңйә инди, олар хем сүннет эдилдилер. ⁹Олар өз доганлары Юсуба гөрипчилик эдип, оны Мүсүре сатсалар-да, Худай Юсубы еке галдырмады. ¹⁰Ол Юсубы әхли күлпетлерден азат этди. Худай оңа гөрлүп-эшидилмедик акыл-пайхас берип, оны Мүсүр патышасы фараоның хузурында мерхе-мет тапар ялы этди. Фараон оны Мүсүриң ве тутуш көшгүң баштутаны эдип белледи. ¹¹Шол дөвүрде бүтин Мүсүр ве Кенган юрды ачлык чекди, оларың башындан агыр гайгы-хасрат инди. Ата-бабаларымыз иймит тапмадылар.

¹²Якуп Мүсүрде галла бардыгыны эшидип, өз огулларыны, ягны би-зиң аталарымызы биринжи гезек ол ере әллады. ¹³Икинжи гезекде болса Юсуп доганларына өзүни танатды. Шейлеликде, фараон Юсубың машгаласы барада билди. ¹⁴Соңра Юсуп өз какасыны ве әхли доган-гарындашларыны янына чагырды. Олар жеми етмиш бәш адамды. ¹⁵Якуп Мүсүре гитди. Якуп ве онун огуллары, ягны ата-бабаларымыз шол ерде арадан чыкдылар. ¹⁶Оларың жесетлерини Шекеме әкидип, Ыбрайымың Шекемде Хаморың неслинден сатын алан мазарында жайладылар. ¹⁷Худайың Ыбрайыма берен вадасының вагты голайладыгыча, халкымызың саны хем Мүсүрде барха көпелйәрди. ¹⁸Соңра Юсуп хакында хич зат билмейән башга бир патыша тагта чыкды. ¹⁹Ол бизиң халкымыза гаршы хилегәрлик этди, ата-бабаларымызы эзип, тәзе доглан чагаларыны өлүме дучар әтмек үчин дашары ташламага межбур этди. ²⁰Шол вагт Муса энеден догулды. Ол Худайың назарында жуда әйжежик чагады. Эне-атасы өйүнде оңа үч ай серетди. ²¹Эмма ондан соң оны ташламага межбур болдулар. Ташланан чаганы фараоның гызы тапып, өзүне алды ве өз оглы ялы тербиеләп етишдирди. ²²Муса мүсүрлиериң әхли билими өврөдилди. Ол сөзде хем, иште хем бейик адам болуп етишди.

²³Муса кырк яшына етенде, өз илдешлери болан ысрайыл халкының арасына гөрме-гөрше гитмеги йүрегине дүвди. ²⁴Мүсүрлиерден бириниң ысрайыл халкындан бирине

азар берйэндигини гөрөндө, Муса оңа арка дурды. Ол мүсүрлини өлдүрүп, ысрайыллының арыны алды. ²⁵Муса: „Худай халкымы мениң үстүм билен азат этмекчи, халкым муңа дүшүнөр“ дийип пикир этди, эмма олар муңа дүшүнмедилер. ²⁶Эртеси гүн Муса ики ысрайыллы адамың давалашып дураныны гөрди ве янларына барып, олары ярашдырмага сынанышды. Олара: „Эй, адамлар, сиз доган ахыры! Нэме үчин бири-бириңизе азар берйэрсиниз?“ дийди. ²⁷Эмма өз илдеши не азар берйән адам оны итекләп: „Ким сени бизе хөкүмдар я-да казы эдип гойды? ²⁸Дүйнки мүсүрлини өлдүришиң ялы, мени-де өлдүрмекчимиз?“ дийди. ²⁹Муса бу гепи эшиденден соң, Мидян юрдуна гачып гитди ве ол ерде гелмишек болуп яшады. Бу юртда онуң ики оглы дүйнэ инди.

³⁰Арадан кырк йыл геченден соң, Синай дагының голайындакы чөлде янып дуран чалының ортарасында оңа бир перишде гөрүнди. ³¹Муса оны гөрүп хайран галды. Ол бу гең хадысаны якынак барып гөрмекчи боланда, Реб оңа шейле сесленди: ³²„Мен сениң ата-бабаларың Ыбрайымың, Ысхагың ве Якубың Худайыдырын“. Муса горкусындан титрәп башлады ве серетмәге йүрек этмеди. ³³Соңра Реб оңа: „Аягыңдакы чарыгыңы чыкар, чүнки сениң бу дуран ериң мукаддес топракдыр! ³⁴Мүсүрдө халкымың чекйән жебир-сүтемини гөрдүм, оларың ахы-наласыны эшитдим. Мен олары азат этмек үчин

ашак индим. Инди, гел, Мен сени Мүсүре иберейин“ дийди.

³⁵Ине, бу Муса: „Ким сени бизе хөкүмдар я-да казы эдип гойды?“ дийип, халкың инкәр эден Мусасыды. Худайың Өзи оны чалыда гөрнөн перишдәниң үсти билен хөкүмдар хем халасгәр эдип өлләды. ³⁶Муса ысрайыл халкыны Мүсүрдән алып чыкды. Ол Мүсүрдө, Гызыл деңизде ве чөлде кырк йыллап мугжызалар, гудратлар хем алааматлар гөркезди. ³⁷Ине, ысрайыл халкына: „Худай сизиң үчин өз халкыңызың арасындан мениң ялы бир пыгамбер чыкара“ дийип айдан хем шу Мусадыр. ³⁸Чөлде ысрайыл халкы билен яшан хем шу Мусадыр, Синай дагында перишде билен геплешип, ата-бабаларымыз билен биле болан хем шолдур. Ол яшайыш сөзлерини кабул эдип, олары бизе стирди. ³⁹Эмма бизиң ата-бабаларымыз оңа боюн болмакдан йүз өврүп, оны рет этдилер ве Мүсүре доланмага майыл болдулар. ⁴⁰Олар Харуна: „Өңбашчылык эдер ялы, бизе худайлар ясап бер, себәби бизи Мүсүрдән чыкарып гетирен Муса нэме боланыны билемзок“ дийдилер. ⁴¹Шол вагт олар гөлөниң шекилинде бут ясап, оңа гурбанлык бердилер. Олар өз эллериниң ишлерине гуванып, шадыхоррам болдулар. ⁴²Эмма Худай олардан йүз өврүп, асман жисимлерине сежде этсинлер дийип, олары терк этди. Пыгамберлер китабында, ине, шейле язылан: „Эй, ысрайыл халкы, кырк йыллап чөлде гезениңизде, Маңа гурбанлыктар ве садакалар хөдүрлеңизми?

⁴³ Ёк, Молек ху­дайыңызын чадырыны,
Репа ху­дайыңызын йылдызыны,
сежде этмек үчин өз ясан
бутларыңызы гөтерип
гездиңиз,
Шонун үчин сизи Бабылын
аңырсына сүргүн эдерин⁴⁴.

⁴⁴ Ата-бабаларымызың чөлде эхт чадыры барды. Чадыр эдил Худайың Муса буйрушы ялы, Онуң берен нусгасы боюнча гурланды. ⁴⁵ Соңра бу чадыр несилден-несле гечип, ата-бабаларымыза говушды. Ешуваның ёлбашчылыгында кесеки миллетле­риң юрдуны эеләнлеринде, олар чадыры өзлери билен алып гитдилер. Чадыр Давут патышаның гүнлерине ченли шол ерде галды. ⁴⁶ Худайың на­зарында мерхе­мет тапан Давут Якубың Худайы үчин өй гурмага ругсат сорады. ⁴⁷ Иң соңунда Худая ыбадат-хананы Сүлейман гурды.

⁴⁸ Эмма Бейик Худай ынсан эли билен гурлан жайларда яшамаяр. Пыгамбе­риң айдышы ялы, ⁴⁹ Реб, о­лара, ине, шейле дийди:

„Гөклер Мениң тагтым,
ер аягыма күрсүдир.

Маңа нәхили өй гуржаксыңыз
сиз?!

Хайсы ер дынчлык меканым
болар?!

⁵⁰ Буларың барыны Өз элим
билен яратмадыммы нәме?⁵¹

⁵¹ Эй, бойнуёгынлар, диңлемек ис­лемейән текепбирлер! Сиз хем эдил ата-бабаларыңыз ялы, Мукаддес Ру­ха хемише гаршы чықарсыңыз. ⁵² Ата-бабаларыңызын, хей, азар бермедик пыгамбери бармы? Олар хатда Догры

Боланың гелжегини өңүнден пыгам­берлик эдип ай­данлары-да өлдүр­дилер. Сиз болса бу дог­ры Ын­сана хайынлык эдип ганына галды­ңыз. ⁵³ Сиз периш­де­лерин үсти билен Худайың кануныны алсаңыз-да, о­на табын болма­дыңыз.

Стефан даиланып өлдүри­лээр

⁵⁴ Баш меж­лисиң агзалары бу сөз­ле­ри эшиден­ле­ринде, гахар-газаба мүнүп, Стефана диш­ле­рини гыжадылар. ⁵⁵ Эмма Мукаддес Рухдан до­лан Стефан ас­ма­на се­редип, Худайың шөх­ра­тыны, Худайың са­гын­да ду­ран Исаны гөрди. ⁵⁶ Стефан: «Сере­диң, мен гөк­ле­рин ачы­ла­ныны ве Худайың са­гын­да ду­ран Ын­сан Оглуны гө­р­йә­рин» дийди. ⁵⁷ Шонда олар гу­ла­к­ла­рыны япып, хем­ме­си бирден батлы гыгы­рышып, Стефаның үстүне то­пулдылар. ⁵⁸ Оны шөх­ер­ден дашары чы­ка­рып даш­ла­дылар. Стефана гаршы шаятлар дон­ла­рыны чы­ка­рып, Ша­вул атлы бир йигидиң аягының ас­тын­да гойдулар. ⁵⁹ Стефан өз үстүне ягян даш­ла­рың ас­тын­да Худая дога эдип: «Я Реббим Иса! Мениң руху­мы кабул эт!» дийди. ⁶⁰ Он­соң ол ды­за чөкүп, батлы гыгырып: «Я Реб! Бу гүнәни о­ла­ра йүк­ле­ме!» дийди. Шу сөз­ле­ри айдып, ол жан берди.

8-нжи бап

Шавул иманлылары ызар­лаяр

¹ Стефаның өлдүрилмегини Шавул хем оңлады.

Шол гүнден соң Иерусалим­дәки йыгнагы ызгитсыз ызар­ла­ма­га баш­ла­дылар. Ресуллардан башга хем­ме­лер Яхудыя ве Самария се­бит­ле­рине

даргадылар. ²Эмма таква адамлар Стефаны жайлап, онун үчин чундур яс тутдулар. ³Шавул болса йыгнагы даргатмага башлады. Ол өйме-өй айланып, аял-эркек диймән, иманлылары сүйрәп, зындана дыкярды.

Филип Самарияда

⁴Чар яна даргашып гиден иманлылар Худайың Хош Хабарыны әхли ерде вагыз эдйәрдилер. ⁵Филип-де Самарияның бир шәхерине барып, олар Месих барада вагыз этди. ⁶Филипи диңләп, амала ашыран гудратларыны гөрөн мәхелле онун айданларына дыкгат билен гулак асды. ⁷Көп адамларың ичинден арвах-жынлар батлыгыгырышып чыкярдылар, көп санлы ысмаз ве отуралар шыпа тапярды. ⁸Шейлеликде, ол шәхерде улы шатлык дөреди.

Симун жадыгөй

⁹Ине, шол шәхерде өң жадыгөйлик билен мешгулланып, Самария халкыны хайран галдыран ве өзүни бейик адам дийип ыглан эден Симун атлы бир адам барды. ¹⁰Улы-кичи хемме оны үнс берип диңләрди ве ол хакда: «Бейик гудрат дийип атландырылян Худайың гудраты, ине, шудур» дийәрдилер. ¹¹Онун жадыгөйлиги көпден бәри хеммәни хайрана гөйярды, шонун үчин оны дыкгат билен диңләрдилер. ¹²Эмма Филип Худайың Шалыгы ве Иса Месих барадакы Хош Хабары вагыз эденде, адамлар оңа ынандылар. Аял-эркек диймән оларың хеммеси Исаның ады билен сува чүмдүрилди. ¹³Хатда Симун хем иман этди, сува чүмдүриленден соң болса Филипиң нындан айрылмады. Ол Филипиң

амала ашырян бейик мугжызаларыны ве гудратларыны гөрүп, хайран галярды. ¹⁴Ресуллар самариялыларың Худайың Хош Хабарыны кабул эдендигини Иерусалимде эшидип, Петрус билен Ёханнаны оларың янына ибердилер. ¹⁵Петрус билен Ёханна ол ере барып, оларың хем Мукаддес Рухы алмагы үчин догадилег этдилер. ¹⁶Себәби Мукаддес Рух энтек оларың хич бириниң үстүне инмәнди, олар дине Реб Исаның ады билен сува чүмдүрилиди. ¹⁷Соңра Петрус билен Ёханна эллерини оларың үстүне гойдулар ве олар хем Мукаддес Рухы кабул этдилер. ¹⁸Ресулларың эллериниң гоюлмагы билен Мукаддес Рухуң берленини гөрөн Симун олар пул хөдүр эдип: ¹⁹«Маңа-да шу гудратдан берин. Элими кимиң башына гойсам, ол адам Мукаддес Рухы алсын» дийди. ²⁰Эмма Петрус оңа шейле дийди: «Пулун өзүң билен биле ёк болсун! Себәби сен Худайың пешгешини сатын аларын өйтдүң. ²¹Бу иште сениң не пайың, не-де хакың бар, себәби сениң йүрегине дүвен ниетиң Худайың назарында догры дөл. ²²Инди тоба эдип, бу яман ниетинден эл чек-де, Реббе ялбар, белки, йүрегиндәки бу ниетиңи багышлар. ²³Мен сениң ажы зәхерден долудыгыңи ве гүнә зынжыры билен багланандыгыңи гөрийәрин».

²⁴Симун оңа: «Мениң үчин Реббе дога эдиң, айданларыңызың хич бирине дучар болмайын!» дийди.

²⁵Петрус билен Ёханна шаятлык эдип, Реббиң Хош Хабарыны вагыз этдилер. Соңра олар Самарияның көп обасында Хош Хабары ыглан эдип, Иерусалиме доланып гелдилер.

Филип ве эфиопиялы

²⁶Реббич бир перишдеси Филипе: «Тур, гүнорта тарап, Иерусалимден Газа барян чөллүк ёлдан гит» дийди. ²⁷Ол хем туруп, ёла дүшди. Гидип бар-ярка, эфиопиялы бир агта душды. Ол Эфиопияның меликеси Кандакының баш везирлериниң бириди ве онуң ту-туш газнасыны доландырыды. Ол Иерусалиме ыбадат этмәге гелип, ²⁸инди хем ызына доланып барялды. Ол өз арабасының үстүнде Ишая пыгамбе-риң китабыны окап отырды. ²⁹Мукад-дес Рух Филипе: «Бар, арабаның янын-дан йөрел!» дийди. ³⁰Филип ылгады-да, онуң Ишая пыгамбе-риң китабындан окаян сөзлерини эшидип: «Окаян зат-ларына дүшүнйәрмин?» дийип сора-ды. ³¹Ол: «Бири дүшүндирмесе, нә-дип дүшүнейин?» дийди. Онсоң Фи-липи араба мүнүп, янында отурмага чагырды. ³²Онуң Мукаддес Язгылар-дан окап отуран ери, ине, шуды:

«Союлмага әкидиллип барян
гоюн дек,
гыркымчының өчүндәки
сессиз гузы дек,
Ол хич агзыны ачмады.

³³Ол кемсидилип, адалатсызлык
билен әкидилди.

Онуң несли хакда ким айдып
билжек?

Чүнки Онуң өмүр танапы
үзүлди».

³⁴Эфиопиялы Филипден: «Айтса-ңызлаң, пыгамбер муны ким хакда

айдяр? Өзи хакдамы я-да башга би-ри хакда?» дийип сорады. ³⁵Онсоң Филип дүшүндирмәге башлады. Му-каддес Язгыларың шу ердәки парча-сындан башлап, Иса хакдакы Хош Хабары оңа вагыз этди. ³⁶Олар ёл-да барярка, бир сувлы ериң үстүн-ден гелдилер. Агта: «Ине, бу ерде сув бар. Мениң чүмдүрилмегеме нә-ме пәсгел берйәр?» дийди. ³⁸Онсоң арабаны саклатды. Филип билен агта билеликде сува гирдилер. Филип оны сува чүмдүрди. ³⁹Олар сувдан чыкан-ларында, бирденкә Реббич Рухы Фи-липи ол ерден әкитди. Агта оны гай-дып гөрмеди. Ол шатланып, өз ёлуны довам этдирди. ⁴⁰Филип болса Аш-дотда пейда болды. Ол Кайсария ба-рып етйәнчә, әхли шәхерлерде Хош Хабары вагыз этди.

9-нчы бап**Иса Шавула гөрүнийәр**

¹Шавул Реббич шәгиртлерине хени-зем өлүм ховпуны саялды. Бир гүн ол баш руханының янына гидип, ²он-дан Дамаскакы синагогалар үчин хат язып бермегини хайыш этди. Ол ер-де «Исаның Ёлы» диен топара дегиш-ли адамлары аял-эркек диймән, кими тапса, эл-аягыны баглап, Иерусалиме гетирмәге ругсат сорады. ³Ол Дамаска етип барярка, бирденкә асмандан бир парлак нур онуң даш-төверегини яг-тылтды. ⁴Шавул ере йыкылды. Шонда ол: «Шавул! Шавул! Нәме үчин Маңа

^a **8:36** Кәбир голязмаларда 37-нжи аят душ гелияр: *Филип оңа: «Бүтин йүрегиң би-лен иман эдйән болсаң, муңа ругсатдыр» дийди. Ол: «Иса Месихиң Худайың Оглу-дыгына иман эдйәрин» дийди.*

азар берйәрсиң?» диен сеси эшитди. ⁵⁻⁶Ол: «Агам, сен ким?» дийип сорады. Оңа: «Мен сениң азар берйән Исаң. ^aИнди тур-да, шәхере гит, нәме этмелидигиң саңа шол ерде айдылар» дийди. ⁷Шавул билен барян адамлар дуран ерлеринде доңуп галдылар. Олар сеси эшитселер-де, хич кими гөрмөйәрдилер. ⁸Еринден туруп, Шавул гөзүни ачанда, хич зат гөрүп билмеди. Оны элинден тутуп, Дамаска идип гетирдилер. ⁹Үч гүнләп онуң гөзлери гөрмеди, шол вагтың довамында ол хич зат ийип-ичмеди.

¹⁰Дамаскада Исаның Хананы атлы бир шәгирди барды. Реб Иса оңа гөрнүп: «Эй, Хананы!» дийди. Ол хем: «Лепбей, Реббим!» дийип жогап берди. ¹¹Реб Иса оңа шейле дийди: «Тур, Догры атлы көчә бар-да, Юдасың өйүнден тарсуслы Шавул диен адамы сора. Хәзир ол дога-дилег эдйәр. ¹²Шавула бир гөрнүш аян болды. Гөрнүшде ол янына Хананы диен бир адамың гелип, гөзлериңиң ачылмагы үчин, үстүне эллерини гояндыгыны гәрди».

¹³Хананы шейле жогап берди: «Я Реббим Иса! Мен көп кишилерден бу адамың Иерусалимде Сениң сайлап-сеченлериңе эден энчеме яманлыклары барада эшитдим. ¹⁴Сениң ызыңа эерен хер бир адамы туссаг этмәге онуң бу ерде-де ёлбашчы руханылардан ыгтыяр хаты бар». ¹⁵Реб Иса оңа: «Бар, ёла дүш! Бу адам Мениң сайлан гуралымдыр. Ол кесеки миллетлериң, пагышаларың ве ысрайыл халкының оңүнде Мениң адымы

мешхур эдер. ¹⁶Мениң адым угрунда нәхили азап чекмелидигини Мен оңа гөркезерин» дийди. ¹⁷Шейлеликде, Хананы барып, шол өе гирди, эллерини Шавулын үстүнде гоюп: «Шавул доган! Гөзлериң ене ачылып, Мукаддес Рухдан долмагың үчин, мени бу ере гелийәркәң, саңа гөрнен Реббимиз Иса иберди» дийди. ¹⁸Шол пурсатда гөзлериңден перде сырылан дек, Шавулың гөзлери ачылды. Ол еринден туруп, Исаның ады билен сува чүмдүрилди. ¹⁹Соңра нахарланып, гайтадан кувватланды.

Шавул Дамаскада вагыз эдйәр

Шавул бирнәче гүнләп Дамаскада шәгиртлериң янында галды. ²⁰Ол десине синагогалара барып, Исаның Худайың Оглудыгы ^b барада вагыз этмәге башлады. ²¹Муны эшиденлериң бары гең галып: «Бу адам Иерусалимде Исаның ызына эеренлере азар берен адам дөлми? Ол бу ере хем оларың эл-аягыны даңып, ёлбашчы руханыларың янына әкитмәге гелмәнмиди нәме?!» дийишйәрдилер. ²²Шавулың эрк-ыгтыяры болса гүн-гүнден гүйчленйәрди. Ол Исаның Месихдигини субут этмек билен, Дамаскада яшаян яхудыларың башыны чашырды.

²³Әнчеме гүнден соң, яхудылар оны өлдүрмегиң маслахатыны этдилер. ²⁴Йөне оларың дилдүвшүги Шавула белли болды. Олар оны өлдүрмек үчин гижә-гүндиз шәхер дөвезелерини гаравуллаярдылар. ²⁵Шәгиртлер болса гижәниң бир вагты оны

^a **9:5-6** Кәбир голязмаларда «*Чише депмек саңа кындыр*». Шавул титрәп, алжырап: «Я Реб, мениң нәме этмегимми ислейәрсиң?» дийип сорады диен сөзлер хем бар.

^b **9:20** *Худайың Оглы* – Көне Әхтде бу ат пагышалар үчин уланыларды. Тәзе Әхтде болса бу ат Худай тарапындан сайланып-сечилен диймеги аңладяр. Сөзлүге серет.

себедин ичине салып, шәхерин диварындан саллап дүшүрдилер.

Шавул Иерусалимде вагыз эдйәр

²⁶Шавул Иерусалиме гелип, шәгиртлере гошулмага сынанышды, эмма шәгиртлериң хеммеси ондан горкярды. Шавулың Исаның шәгирдидигине ынанмадылар. ²⁷Онсоң Барнап Шавулы алып, ресулларың янына гетирди. Ол Шавулың ёлда Ребби гөренидигине, Реббиң онуң билен геплешендигине, Дамаскада Исаның ады билен хич бир горкусыз вагыз эдендигине олар гүррүң берди. ²⁸Шейлеликде, Шавул оларың янында галды ве Иерусалимиң әхли еринде Исаның ады билен батыргай вагыз этди. ²⁹Ол грекче геплейән яхудылар билен сөхбет эдип, олар билен жеделлешйәрди. Онсоң олар Шавулы өлдүрмегиң кастына чыкдылар. ³⁰Доганлар муны биленлеринде, оны Кайсария гетирип, Тарсуса тарап ёла салдылар. ³¹Бүтин Яхудыядакы, Желиледәки ве Самариядакы йыгнакларда паряхатлык хөкүм сүрүп, иманлылар барха гүйчленйәрди. Олар Ребден горкуп, Мукаддес Рухуң ярдамы билен гүнсыйын көпелйәрди.

Эней ве Доркас

³²Әхли ерлере айланып йөрен Петрус Лидадакы иманлылары хем гөрмәге гелди. ³³Ол ерде Петрус Эней атлы бир адама саташды. Эней секиз йыл бәри дүшекде ысмаз болуп ятырды. ³⁴Петрус оңа: «Эней, Иса Месих саңа шыпа берйәр. Еринден тур-да, ёрган-дүшегиңи йыгна!» дийди. Ол хем

шобада еринден турды. ³⁵Лидада ве Шарон дүзлүгинде яшаянларың хеммеси Энейи гөрүп, Ребби иман этдилер.

³⁶Яфода Тавита атлы бир зенан шәгирт барды. Онуң грекче ады Доркасыды^а. Мунуң эден ягшы ишлери, берен садакалары гаты көпди. ³⁷Шол гүнлерде ол кеселләп, арадан чыкды. Онуң жеседини ювуп, ёкаркы гатдакы отагда гойдулар. ³⁸Лида шәхери Яфо шәхерине голайды. Шәгиртлер Петрусың Лидададыгыны эшидип, онуң янына ики адамы ёлладылар ве: «Гижикдирмән, бизиң янымыза гел» дийип хайыш этдилер. ³⁹Петрус туруп, олар билен гитди. Ол өе геленде, оны ёкары гатдакы отага чыкардылар. Әхли дул аяллар Петрусың янына йыгнанып, Тавита дистрикә өзлерине тикен әхли донларыдыр көйнеклерини гөркезип аглашдылар. ⁴⁰Петрус хеммәни дашары чыкарды ве дыза чөкүп, Худая дога этди. Соңра ол жеседә тарап өврүлип: «Тавита, тур!» дийди. Аял гөзлерини ачды, Петрусы гөрүп, дик отурды. ⁴¹Петрус элини узадып, оңа турмага көмек этди. Онсоң иманлы дул аяллары ве бейлеки иманлылары чагырып, яңкы аялы олара дири табшырды. ⁴²Бу хабар бүтин Яфо яйрап, көп адам Реб Иса иман этди. ⁴³Петрус энчеме гүнләп Яфода, Симун атлы бир дери эйлейжиниңкиде галды.

10-нжы бап

Йүзбашы иман эдйәр

¹Кайсарияда Корнелий атлы бир адам барды. Ол «Италия» атлы рим

^а **9:36 Тавита... Доркас** – Тавита арамейче, Доркас грекче болуп, буларың икиси хем *жәрген* диймеги аңладяр.

гошун бөлүминин йүзбашысыды. ²Корнелий худайхон адам болуп, өзи хем, өй-ичерси хем Реббе сежде эд-йәрди. Ол халкың арасындакы мәтәчлере көп көмөк эдип, элмыдама Худая дога эдерди. ³Бир гүн өйлән сагат үчлерде Корнелә бир гөрнүш аян болуп, өз янына Худайың бир перишдесиниң геленини айдың гөрди. Периште: «Эй, Корнелий!» дийип сесленди. ⁴Корнелий горкы ичинде гөзлерини оңа дикип: «Гулак асян!» дийди. Периште оңа: «Сениң Худая эден догаларың, гарыплара пайлан садакаларың Онуң назарында кабул болды. ⁵Инди Яфо бирнөчө адам ёллада, Петрус лакамлы Симуну гетирт. ⁶Бу адам деңзиң якасында яшаян Симун диен дери эйлейжиниң мыхманыдыр» дийди.

⁷Өзи билен геплешен периште гиденден соң, Корнелий хызматкөрлеринден икисини ве хемише янында болян бир таква эсгери чагырды. ⁸Болуп гечен әхли зады гүррүң берип, олары Яфо ёллады.

Петрус гөрнүш гөрийәр

⁹Эртеси гүн олар ёл йөрәп, шәхере голайланларында, гүнортан он ики төвереги Петрус Худая дога этмек үчин үчеге чыкыпды. ¹⁰Ол ажыкды ве бир затлар иеси гелди. Нахар тайярланярка, оңа бир гөрнүш аян болды. ¹¹Ол гөгүң ачылып, уллакан сачага меңзеш бир задың дөрт бурчундан ашак ере салланып гелйәнини гөрди. ¹²Онуң ичинде ер йүзүнде яшаян хер дүрли дөрт аяклы хайванлар, сүйренижилер ве гушлар барды. ¹³Бир сес оңа: «Петрус! Тур, дамакларыны чал-да, ий!» дийди. ¹⁴Петрус: «Ёк, Реббим! Яхуды канунына гөрә,

мен хич хачан харам зат иен дәлдин» дийди. ¹⁵Сес ене икинжи гезек оңа: «Худайың халал диен затларына сен харам диймегин» дийди. ¹⁶Бу үч гезек гайталанды-да, сачак гөзачып юмасы салымда гөге алынды.

¹⁷Петрус бу гөрнүшин нәмедигине гең галып дурка, ине, Корнелиниң ёллан адамлары Симунуң өйүни сорап, гапа гелдилер. ¹⁸Олар гыгырып: «Петрус лакамлы Симун диен мыхман шу ердеми?» дийип сорадылар. ¹⁹Петрус хенизем бу гөрнүш барада ойланып отырка, Мукадес Рух оңа: «Ине, үч адам сени гөзләп йөр. ²⁰Тур, ашак дүш, икиржиңленме-де, олар билен гит. Олары Мен ёлладым» дийди. ²¹Петрус адамларың янына гелип: «Гөзлейән адамыңыз мен. Нәме үчин гелдиңиз?» дийди. ²²Олар: «Бизи йүзбашы Корнелий иберди. Ол догры ве Реббе сежде эдйән адам, яхуды халкының арасында хем онуң абрайы улудыр. Худайың бир перишдеси оңа: „Петрусы өйүне чагырып, онуң айтжак сөзлерини диңле“ дийип буйрук берипдир» дийдилер. ²³Петрус олары өе чагырып мыхман алды.

Петрус Корнелиниң өйүнде

Шол гүнүң эртеси Петрус олар билен ёла дүшди. Яфолы доганларыңда кәбири онуң билен гитди. ²⁴Эртеси гүн олар Кайсария бардылар. Корнелий хем доган-гарындашларыны, якын достларыны үйшүрип, олага гарашып отырды. ²⁵Петрус өе гиренде, Корнелий онуң өңүнден чыкдыда, аягына йыкылып, оңа тагзым этди. ²⁶Эмма Петрус оңа: «Тур еринден! Мен хем сениң ялы бир ысан» дийди. ²⁷Петрус онуң билен гүррүңлешип, ичери гиренде, көп адамларың

йыгнандыгыны гөрди. ²⁸Петрус олара: «Бир яхудының башга миллетден болан бири билен гатнашмагының я-да онуң янына гитмегиниң би-зиң канунымыза гаршыдыгыны өзү-ңиз билйәнсиңиз. Эмма Худай маңа хич бир адама харам диймели дәлди-гими аян этди. ²⁹Шонуң үчин хем ча-гырыланымда, икиржиңленмән гайт-дым. Инди мени нәме үчин чагыран-дыгыңызы сорап билеринми?» дийди.

³⁰Корнелий шейле жогап берди: «Үч гүн мундан озал шу вагтлар агзым беклиди. Өйлән сагат үчлерде өйүм-де Худая дога-дилег эдйәрдим. Ине, бирденкә гаршымда ловурдаян эшик-де бир адам пейда болды. Ол маңа: ³¹„Сениң Худая эден догаларың, га-рыплара пайлан садакаларың Онуң назарында кабул болды. ³²Инди Яфо адам ёлла-да, Петрус лакамлы Симун-ны чагырт. Бу адам дензиң якасында яшаян Симун диен дери эйлейжиниң мыхманыдыр^а“ дийди. ³³Шейлелик-де, мен дессине саңа адам ёлладым, сен-де гелип ягшы этдиң. Ине, хем-мәмиз Худайың саңа айтмагы буйран эхли задыны эшитмек үчин, Онуң ху-зурына топландык».

³⁴Шонда Петрус сөзе башлап, шей-ле дийди: «Мен, какыкатдан-да, Ху-дайың хич киме тарапгөйлик этме-йәндигине гөз етирдим. ³⁵Гайтам, Ол Өзүнден горканы ве догры иш эден хер кеси миллетине гарамаздан ка-бул эдйәндир. ³⁶Худай ысрайыл хал-кына иберен бу парахатлык Хош Ха-барыны хеммелериң Ребби болан Иса Месих аркалы ыглан этди. ³⁷Яхя су-ва чүмдүрилиш барада вагыз этмөгә башландан сонра, Желиледен башлап,

бүтин Яхудыяда болан вакалардан ха-барыңыз бардыр. ³⁸Худайың насыра-лы Исаны Мукаддес Рух ве гүйч-гуд-рат билен долдуруп, Оны сайлап-сечендигини билйәнсиңиз. Иса чар тарапа айланып, көп ягшы ишлер эт-ди, иблисиң хөкмүрованлыгындан эжир чекйәнлериң барына шыпа бер-ди, себәби Худай Онуң биленди. ³⁹Биз Онуң Яхудыяда, Иерусалимде бити-рен ишлериңиң барына шаятдырыс. Оны хача чүйләп өлдүрдилер, ⁴⁰эмма Худай үчүленжи гүн Исаны дирелтди. ⁴¹Ол Исаны хеммелере дәл-де, дине бизе гөрнер ялы этди. Себәби Худай бизи Иса хакда шаятлык этмегимиз үчин сайлады. Ол диреленден соң, биз Онуң билен биле нахарландык. ⁴²Иса Өзүниң Худайың ырадасы билен ди-рилериң хем, өлүлериң хем Казысы-дыгыны халка вагыз эдип, шаятлык этмегимизи буюрды. ⁴³Әхли пыгам-берлер хем Иса хакда шаятлык этди-лер. Иса иман эден хер бир адамың гү-нәлериңиң Онуң адының хатырасы-на багышланжакдыгыны айтдылар».

⁴⁴Петрус бу сөзлери хениз айдып дурка, оны динлейәнлериң хемме-синиң үстүне Мукаддес Рух инди. ⁴⁵Петрус билен биле гелен яхуды иманлылар Мукаддес Рухуң пеш-гешиниң кесеки миллетлериң үстү-не-де иненини гөрүп гең галдылар, ⁴⁶себәби оларың нәмәлим диллерде гепләп, Худайы өвги билен бейгел-дишлериңи гөрдүлер.

Шонда Петрус: ⁴⁷«Эдил би-зиң ялы, бу адамлар хем Мукаддес Рухы кабул этдилер. Инди булары сува чүмдү-рилмегини ким гадаган эдип билер?» дийди. ⁴⁸Онсоң Петрус оларың Иса

^a 10:32 Кәбир голязмаларда *Ол гелип, саңа бир сөз айдар* диен жүмле хем бар.

Месиҳиң ады билен сува чүмдүрил-мегини буюрды. Соңра олар Петрус-дан ене бирнөчө гүн янларында гал-магыны хайыш этдилер.

11-нжи бап

Петрус болан вакалар барада гүррүң берйәр

¹Ресуллар ве яхудыялы доганлар кесеки миллетлериң-де Худайың Хош Хабарыны кабул эдендиклери-ни эшитдилер. ²Петрус Иерусали-ме геленде, яхуды иманлылар онуң билен давалашып: ³«Сен сүннетсиз адамларыңка мыхман болупсың, олар билен биле нахарланыпсың» дийди-лер. ⁴Шонда Петрус башындан гечен ваканы жикме-жик гүррүң бермәге башлады: ⁵«Яфо шәхеринде Худая дога эдип отырмак, маңа бир гөрнүш аян болды. Мен яныма улы сачага меңзеш бир задың дөрт бурчундан асылып, гөкден ере иненини гөрдүм. ⁶Онуң ичине дыкгат билен середип сынланымда, өй хайванларындан башлап, ябаны хем сүйренижи хай-ванлардыр гушлары гөрдүм. ⁷Соңра бир сесиң маңа: „Петрус, тур, дамак-ларыны чал-да, ий!“ диенини эшит-дим. ⁸Мен: „Ёк, я Реб, асла бейтмерин! Мен хич хачан харам затлары агзы-ма дегрен дэлдириң“ дийдим. ⁹Эмма гөкден гелен сес икинжи гезек маңа: „Худайың халал диен затларына ха-рам диймегин!“ дийди. ¹⁰Бу үч гезек гайталанып, хеммеси ене ёкары гөге алынды. ¹¹Ине, шол вагт Кайсария-дан иберилен үч адам мениң болян өйүмиң өңүне гелип дурдулар. ¹²Он-соң Мукаддес Рух маңа икиржиң-ленмөн, олар билен гитмелидиги-ми айтды. Янымдакы бу алты доган

хем мениң билен биле гитди, биз ол адамың өйүне бардык. ¹³Ол адам хем бизе өйүнде өзүне гөрнен перишде барада гүррүң берди. Перишде оңа: „Яфо адам ёлла-да, Петрус лакамлы Симуны гетирт. ¹⁴Онуң саңа айтжак хабары аркалы өзүң ве тутуш өй-иче-риң халас болар“ дийипдир. ¹⁵Мен сөзе башланымда, Мукаддес Рух өң бизиң үстүмизе иниши ялы, оларың үстүне хем инди. ¹⁶Шонда Реббимиз Исаның: „Яхя сува чүмдүрди, эмма сиз Мукаддес Руха чүмдүрилерси-ниңиз“ диен сөзи ядыма дүшди. ¹⁷Шей-леликде, Реббимиз Иса Месихе иман эденимизде, Худай бизе берен пеш-гешини олар хем берен болса, Ху-дая гаршы дурар ялы, мен ким бо-лупдырын?» ¹⁸Доганлар бу сөзлери эшиденлеринден соңра көшешди-лер. Худайы шөхратландырып: «Ху-дай хатда кесеки миллетлере-де то-ба эдип, бакы яшайша говушмаклы-гы берипдир» дийишдилер.

Антиёхдакы иманлылар

¹⁹Стефан өлдүриленден соң баш-ланан ызарланмалар зерарлы иман-лылар Финикия, Кипре ве Антиё-ха ченли даргадылар. Олар Хош Ха-бары яхудылардан башга хич киме вагыз этмейәрдилер. ²⁰Оларың ара-сында Кипрден ве Киринейден Ан-тиёха гелен кәбир иманлылар бар-ды. Олар Реб Иса барадакы Хош Ха-бары ол ердәки башга миллетлере-де вагыз этдилер. ²¹Оларда Реббиң гуд-раты барды, шонуң үчин көп адам-лар имана гелип, Ребби кабул этди-лер. ²²Бу хакдакы хабарлар Иеруса-лимдәки йыгнага барып етди. Олар Барнабы Антиёха ёлладылар. ²³Бар-нап геленде, Худайың мерхеметиниң

субутнамасыны гөрүп шат болды. Ол Реббе чын йүректен садык болмагы хеммелере үндеди. ²⁴Онуң Мукаддес Рухдан ве имандан долы бир ягшызада адамдыгы үчин, жуда көп адам Реббе иман этди. ²⁵Онсоң Барнап Шавулы гөзлөп, Тарсуса гитди. ²⁶Оны тапып, Антиёха гетирди. Шейдип, Барнап билен Шавул бир йыллап ол ердэки йыгнаклары бир ере топлап, көп адамлара таглымат өвретдилер. Шәгиртлере илкинжи гезек Антиёх шәхеринде «месихилер» дейлип ат берилди. ²⁷Шол гүнлерде Иерусалимден Антиёха бирнәче пыгамберлер гелдилер. ²⁸Олардан бириниң ады Агапды. Ол еринден туруп, Рим империясында ёвуз ачлыгың болжакдыгы барада Мукаддес Рух аркалы велилик этди. Бу ачлык император Клавдиниң доландырян дөврүндө болуп гечди. ²⁹Шонда шәгиртлериң әхлиси гүйчлериниң етигинден яхудыялы доганлара голдав үчин пул ёлламагы карар этдилер. ³⁰Олар шейле хем этдилер, пулы Барнап ве Шавул аркалы йыгнак ёлбашчыларына ибердилер.

12-нжи бап

Хирод патыша ресуллары ызарлаяр

¹Шол вагтлар Хирод патыша йыгнагың кәбир агзаларыны ызарлап, олара сүтем этмәге башлады. ²Ол Ёханнаның доганы Якубы гылыч билен өлдүртди. ³Ол мунуң яхудыларың гөвнүндө тураңдыгыны гөрүп, соңра Петрусы-да туссаг этди. Бу вака Петир байрамы гүнлеринде болуп гечди. ⁴Хирод Петрусы тутуп, зындана саландан соң, хер бири дөрт

эсгерден ыбарат болан дөрт топары оңа гаравул гойды. Оны байрамдан соңра халкың өңүне чыкарып, хөкүм этмек ниети барды.

Петрус зындандан чыкяр

⁵Шейлеликте, Петрус зынданда сакланярды, эмма йыгнак онуң үчин Худая ыхлас билен дога эдйәрди. ⁶Хиродың оны орта чыкаржак гүнүниң өң янындакы гиже Петрус ики эсгерин өң арасында гоша зынжыр билен баглы ятырды. Гаравуллар-да зынданың гирелгесинде гапының агзында сакчылык эдйәрдилер. ⁷Бирденкә Реббиң перишдеси пейда болуп, зынданың ичинде нур парлады. Перишде Петрусың бөврүне дүртүп, оны оярды-да: «Тиз бол, тур!» дейди. Шобада Петрусың зынжырлары үзүлип, элинден ере гачды. ⁸Перишде оңа: «Гушагыңы гушан-да, чарыкларыңы гей!» дейди. Ол шейле хем этди. Перишде ене-де: «Донуңы гейде, мениң ызыма дүш!» дейди. ⁹Петрус онуң ызына дүшүп, зындандан дашары чыкды. Эмма ол перишде аркалы бу болян затларың хақыкатдыгыны билмән, гөзүне гөрүниңдир өйдйәрди. ¹⁰Олар биринжи, икинжи гаравуллардан гечип, шәхере чыкян демир дервезә етенлеринде, ол өзөзүндө ачылды. Олар дашары чыкып, бир көчөниң бойы билен йөредилер. Бирденкә перишде Петрусың янындан гайып болды.

¹¹Шол вагт Петрус өзүне гелип: «Инди, хақыкатданам, Реббиң Өз перишдесини ёллап, мени Хиродың элинден ве яхуды халкының башымдан индержек бела-бетерлеринден халас эдендигине анык гөз етирдим» дейди.

¹²Петрус муна акыл етиренден соң, Ёханнаның эжеси Меръемиң өйүне гитди. Ёханна Марк хем диййәрдилер. Ол ерде көп адам үйшүп, Худая дога эдйәрди. ¹³Петрус ховлының гапысыны каканда, гапыны Рода атлы бир хызматкәр гыз ачмага гелди. ¹⁴Ол Петрусыйң сесини танап, гапыны ачмага дерек бегенжинден яна ичери ылгап, ховлының гапысында Петрусыйң дурандыгыны хабар берди. ¹⁵Олар оңа: «Сен акылыңдан азашыпсың» дийдилер. Эмма гыз өз диенини тутуп дурансоң, олар: «Бу Петрусыйң перишдесидир» өйтдүлер. ¹⁶Петрус болса ызыны үзмән гапыны какярды. Гапыны ачанларында, оны гөрүп хайран галдылар. ¹⁷Петрус олара эли билен юваш болмакларыны ышарат этди. Онсоң Реббиң өзүни зындандан нәхили азат эдендигини олара гүррүң берди. Соңра: «Муны Якуба^а ве бейлеки доганлара хабар бериң» дийдиде, башга ере чыкып гитди.

¹⁸Гүн доганда, эсгерлериң арасында улы галмагал турды. Олар бирибиринден: «Петруса нәме болдука?» дийшип сораярдылар. ¹⁹Хирод Петрусый агтарды. Эмма оны тапмансоң, гаравуллеры сорага чекип, олары өлдүрмеги буюрды.

Хирод патышаның өлүми

Шондан соң Хирод Яхудыядан Кайсария гидип, шол ерде галды. ²⁰Хирод Сур ве Сидон халкына гаты газапланярды. Олар хем бирлешип, Хиродың янына гелдилер-де, патышаның баш хызматкәри Бластосы өз тарапларына чекип, ярашык диледилер. Себәби оларың юрды патышаның юрдундан азык

алярды. ²¹Ине, белленен гүн Хирод патышалык лыбасыны гейип, тагтында отурды ве халка йүзленип, сөз сөзледиди. ²²Халк хем: «Бу ынсан сеси дөл-де, бир худайың сесидир!» дийип гыгырышды. ²³Шобада Реббиң бир перишдеси Хиродеси жезаландырды, себәби ол Худайы шөхратландырманды. Шейдип, онуң эндам-жаны гуртлап өлди.

²⁴Худайың Хош Хабары болса барха яйбаңланып, иманлыларың саны гүнсыйын артырды.

²⁵Барнап билен Шавул хем өзлери не табшырылан хызматы ерине етирип, Иерусалимден ызына доландылар. Олар өзлери билен биле Маркы хем алып гайтдылар. Маркың бейлеки ады Ёханнады.

13-нжи бап

¹Антиёхдакы иманлылар йыгнагында пыгамберлер ве мугаллымлар барды. Олар Барнап, Гараягыз лакамлы Шимгон, киринейли Лукий, хөкүмдар Хирод билен биле өсен Мапахен ве Шавул дагыды. ²Булар Реббе ыбадат эдип, агыз беклейәркәлер, Мукаддес Рух: «Барнап билен Шавулы Маңа багыш эдиң, гой, олар Мениң табшыран ишими бержай этсинлер» дийди. ³Шейлеликде, олар агыз бекләп, дога-дилег этдилер ве эллери ни оларың үстүне гоюп, Барнап билен Шавулы ёла салдылар.

Шавул билен Барнап Кипр адасында

⁴Мукаддес Рух тарапындан ёлланан Барнап билен Шавул Селукия гелдилер. Ол ерден хем гәмили Кипр адасына гитдилер. ⁵Онсоң Саламисе гелип,

^а 12:17 *Якуп* – бу Исаның иниси болмагы ахмал.

яхудыларың синагогаларында Худайың Хош Хабарыны вагыз этдилер. Ёханна хем оларың янында болуп, көмек берйәрди. ⁶Олар бүтин аданы айланып, Пафоса гелдилер. Ол ерде Баръеша атлы бир яхуда душ гелдилер. Ол жадыгөй ве галп пыгамберди. ⁷Баръеша шол ериң хәкими Сергей Павул билен гатнашярды. Сергей Павул акыллы адамды. Ол Барнап билен Шавулы чагырдып, олардан Худайың Хош Хабарыны эшитмек иследи. ⁸Эмма Баръеша Барнап билен Шавула гаршы чыкды. Баръешаның бейлеки ады Эйлим болуп, бу жадыгөй диймеги аңладяр. Ол хәкими иман этмекден йүз өвүртмәге сынанышды. ⁹Шонда Мукаддес Рухдан долан Шавул, ягны Павлус жадыгөйүң гөзлерине середип: ¹⁰«Эй, иблис оглы! Сен әхли догрулыгың душманысың. Сениң йүрегиң хер дүрли хиледен ве галплыкдан долы. Реббин хак ёлуны ёймагыңы хачан бес этжек? ¹¹Инди, серет, Реббин эли саңа гаршыдыр, сен көр боларсың, белли бир вагта ченли гүн шөхлесини гөрмерсиң» дийди.

Шол пурсадың өзүнде онуң гөзүни думан өртүп, гараңкылык гаплады. Ол өзүни итдиржек болуп, төверегини сермеләп, адам гөзләп башлады. ¹²Хәким йүзе чыкан ваканы гөрүп, иман этди, себәби ол Реб Иса хакындакы таглымата хайран галды.

Павлус ёлдашлары билен Писидядакы Антиёх шәхеринде

¹³Павлус ве онуң ёлдашлары Пафосдан гәмә мүнүп, Памфилиядакы Перга шәхерине гелдилер. Шол ерде Ёханна олардан айрылып, Иерусалиме

доланды. ¹⁴Олар болса Пергадан ёларыны довам этдирип, Писидядакы Антиёх шәхерине гелдилер. Сабат гүни синагога гелип, ол ерде отурдылар. ¹⁵Төврат билен пыгамберлерин язгыларындан окаландан соң, синагоганың баштутанлары: «Доганлар, халка нәме өвүт-несихатыңыз бар болса айдың, баш үстүне!» дийип, олары чагыртдылар. ¹⁶Шейлеликде, Павлус еринден туруп, олара эли билен юваш болмакларыны ышарат этди. Соңра ол сөзе башлады: «Эй, ысрайыллылар ве Худая сежде эдйән кесеки халклар, маңа гулак асың! ¹⁷Ине, ысрайыл халкының Худайы бизиң ата-бабаларымызы сайлады. Олар Мүсүрде яшан дөврүнде Худай олардан бейик бир халк яратды. Соңра бейик гудраты билен олары Мүсүрден алып чыкды. ¹⁸Кырк йылың довамында Худай оларың чөлдәки этмишлерине чыдады. ¹⁹Кенган юрдунда яшаян еди миллети гырып, юртларыны олара мирас берди. ²⁰Буларың хеммеси, такмынан, дөрт йүз элли йыл довам этди. Мундан соң Худай олара Шамувел пыгамберин дөврүне ченли сердарлар берди. ²¹Онсоң ысрайыл халкы патыша талап этди. Худай олара Кишиң оглы Шавулы патыша эдип берди. Бениамин тиресинден болан Шавул кырк йыл хөкүм сүрди. ²²Худай Шавулы тагтдан дүшүренден соң болса, олара Давуды патыша этди ве ол хакда шаятлык эдип: „Гөвнүмден турян бир адамы, Йышайың оглы Давуды тапдым. Ол Мениң әхли ислегими бержай эдер“ дийди. ²³Шейлеликде, Худай Өз берен вада сына гөрә, Давудың неслинден Исаны ысрайыл халкына Халасгәр эдип

иберди. ²⁴Иса гелмезден өң болса Яхя бүтин ысрайыл халкына тоба этмеги ве сува чүмдүрилмеги вагыз этди.

²⁵Яхя өзүне табшырылан иши тамамламаздан өң: „Сиз мени Месих хасап-лаярсыңызмы? Ёк, мен Месих дәл. Ол менден соңра гелер. Мен Онуң чарыгының багыны чөзмөге-де мынасып дәлдириң“ дийди. ²⁶Эй, доганлар, Ыб-райымың несиллери! Эй, Реббе сежде эдйән кесеки миллетлер! Халасгәри-миз барадакы бу хабар бизе берилди.

²⁷Иерусалимиң илаты ве оларың ёл-башчылары Исаны танаман, Оны өлүме хөкүм этдилер. Шейдип, олар өңки пыгамберлериң айданларыны ерине етирдилер. Шейдип, олар Сабат гүни окалян пыгамберлериң сөзлери боюнча херекет этдилер. ²⁸Өлүм жезасына лайык хич бир себөп тапмасаларда, Пилатдан Онуң өлдүрилмегини талап этдилер. ²⁹Ол хакда языланларың барыны бержай эденлеринден соң болса, Оны хачдан дүшүрип, бир мазарда гойдулар. ³⁰Эмма Худай Оны өлүмден дирелтди. ³¹Энчеме гүнлөп Иса Өзи билен Желиледен Иерусалиме геленлере гөрүнди. Бу адамлар инди ысрайыл халкына Ол хакда шаятлык эдйәрлер. ³²⁻³³Биз хәзир сизе Хош Хабары ыглан эдйәрис: Худай Исаны өлүмден дирелдип, Өз перзентлери болан бизиң үчин ата-бабаларымыза берен вадасыны бержай этди. Бу хакда икинжи мезмурда шейле язылан:

„Сен Мениң Оглумсың,

бу гүн Мен саңа Ата болдум“.

³⁴Исаның өлүмден дирелиши ве асла чүйремезлиги догрусында Худай шейле дийди: „Давуда вада берен мукаддес ялканышларым билен сизи

ялкарын“.

³⁵Башга бир мезмурда шейле язылан: „Сен Садыгының габырда чүйремегине ёл бермерсиң“.

³⁶Давут бабатда айтсак, ол өз вагытында Худайың максады үчин хызмат этди. Ол дүнийәден өтүп, ата-бабаларының янында жайланды; онуң жеседи чүйрәп гитди. ³⁷Эмма Худайың Дирелдени чүйремеди. ³⁸⁻³⁹Шонуң үчин хем, эй, доганлар, шуны билип гоюң: биз сизе гүнәлериң Иса аркалы багышланяндыгыны ыглан эдйәрис. Иса иман эден хер бир адам Ол аркалы акланяр. Бу Мусаның кануны боюнча мүмкин дәлди. ⁴⁰Инди хабардар болуң, пыгамберлериң бу айданлары башыңызга гелмесин:

⁴¹„Середин, эй, масгаралайжылар, хайрана галып, ёк болуң!

Сизиң гүнлериңизде этжек ишими эшидениңизде,

гулагыңызга ынанмарсының“»).

⁴²Павлус билен Барнап яхудыларың синагогасындан чыкып баряркалар, халк индики Сабат гүни-де бу затлар догрусында гүррүң бермеклери-ни олардан хайыш этди. ⁴³Синагогадакы халк гиденден соң, яхудыларың ве яхуды динини кабул эденлериң көпүси Павлус билен Барнабың ызына дүшдүлер. Павлус билен Барнап олар хемише Худайың мерхемети билен яшамакларыны өвүт-несихат этдилер. ⁴⁴Индики Сабат гүни болса Реббин Хош Хабарыны диңлемек үчин тутуш шәхер диен ялы йыгнанды. ⁴⁵Шунча көп мәхелләни гөрүп, яхудылары гөриплик гуршап алды. Олар Павлусың айдан затларына гаршы чыкып, оңа сөгдүлер. ⁴⁶Павлус билен Барнап хем батыргайлык билен шейле дийдилер:

«Худайың Хош Хабары илки сизе вагыз эдилмелиди. Эмма сиз оны рет этдиңиз! Бу болса сизиң бакы яшайша мынасып дәлдиғиңизи субут эдйәр. Шонун үчин биз кесеки миллетлере йүзленйәрис. ⁴⁷Чүнки Реб бизе шейле буйрук берди: „Ериң аңры чәгине ченли халас этмек үчин, Сени миллетлере нур этдим“».

⁴⁸Миллетлер муны эшиденлеринде шатланып, Реббиң Хош Хабарына улы хормат гойдулар. Шейлеликте, бакы яшайыш үчин сайлананларың хеммеси иман этди.

⁴⁹Реббиң Хош Хабары юрдуң хемме ерине яйрайарды. ⁵⁰Эмма яхудылар шәхериң ёкары мертебели худайхон аялларыны ве ат-абрайлы эркеклери ни Павлус билен Барнабың гаршысына өжүкдирдилер. Шейлеликте, олары ызарлап, өз юртларындан ковуп чыкардылар. ⁵¹Бу ики ресул болса олара гаршылык хөкмүнде, аякларының тозуны какып, Икония шәхерине гитдилер. ⁵²Антиёхдакы шәгиртлер болса шатлыкдан ве Мукаддес Рухдан долдулар.

14-нжи бап

Павлус билен Барнап Иконияда

¹Павлус билен Барнап Икония шәхеринде хем адатдакысы ялы яхудыларың синагогасына бардылар. Ол ерде олар шейле бир тәсири вагыз этдилер велин, көп санлы яхудылар ве кесеки миллетлер иман этдилер. ²Эмма иман этмедик яхудылар кесеки миллетле-ри бу ики ресулың үстүне күшгүрип,

иманлылара гаршы оларың аңыны зәхерледилер. ³Павлус билен Барнап бу ерде узак вагт галып, Реб Иса хакында батыргайлык билен вагыз этдилер. Иса хем олар алапатлар ве мугжызалар гөркезмек башарныгыны берип, Өз мерхементи барадакы хабары олар аркалы тассыклады. ⁴Шәхериң халкы икә бөлүнди; оларың бир бөлеги яхудыларың, бир бөлеги-де ресулларың тарапына гечди.

⁵Шундан соң яхудылар ве башга миллетлер өзлериниң ёлбашчылары билен бирликте ресулларың үстүне топулып, олары дашламакчы болдулар. ⁶Ресуллар мундан хабарлы болансонлар, Ликаонияның Листра, Дәрбе шәхерлерине ве оларың даштөверегине гачдылар. ⁷Ол ерлерде-де Хош Хабары вагыз этдилер.

Павлус билен Барнап Листрада ве Дәрбеде

⁸Листрада аяклары ысмаз бир адам яшайарды. Ол догабитди отурады ве хич вагт йөрәмәнди. ⁹Бу адам Павлусың гүррүңини динләп отырды. Павлус хем оңа диканлап середип, оңуң сагалжагына иманының бардыгыны гөрди. ¹⁰Шонда Павлус гаты сес билен: «Еринден тур!» дийди. Ол хем товсуп турды-да, йөрәп башлады. ¹¹Мәхелле Павлусың эден ишини гөрүп, ликаония дилинде: «Худайлар ынсан кешбинде бизиң янымыза инипдирлер!» дийип гыгырышдылар. ¹²Барнабы Зевс, Павлусы болса, эсасы сөз сөзлейәнчидиги үчин Хермес ^a дийип

^a 14:12 Зевс... Хермес – греклер Зевси эсасы худай, Хермеси болса худайларың илчиси хасаплапдырлар.

атландырдылар. ¹³Зевсиң бутханасы шәхерин дашында ерлешйәрди. Зевс руханысы бойнуна гүл чеменлери гейдирилен өкүзлери шәхер дәрвезелериниң агзына гетирип, халк билен бирликде гурбанлык бержек болды. ¹⁴Эмма ресуллар Барнап билен Павлус муны эшидип, якаларыны йырттып, халкың ортасына күрсәп гирдилер. Олар батлы сес билен: ¹⁵«Адамлар! Нәме үчин бейле эдйәрсиниң? Биз хем сизе меңзеш ынсандырыс. Сизе Хош Хабар алып гелдик. Инди бу бош затлардан эл чекин-де, ери, гөги, деңзи ве олардакы әхли зады ярадан дири Худая тарап доланың. ¹⁶Гечен дөвүрде Худай әхли миллетлере өз әллари боюнча йөрәмәге ругсат берди. ¹⁷Муңа гарамаздан, Ол Өзүниң бардыгыны хич хачан субутсыз гоймаяр. Середин! Сизе ягшылык эдип, асмандан ягыш ягдырар, мөвсүминде хасыл берйәр, гарныңызы биркем-сиз дойруп, йүреклеринизи шатлыктан долдурар» дийдилер. ¹⁸Бу сөзлер билен олар халкы өзлерине гурбанлык хөдүр этмекден зордан дәндилер. ¹⁹Эмма Антиәхдан, Икониядан гелен яхудылар халкы өжүкдирип, Павлусы дашладылар ве өлендир өйдүп, оны шәхерден сүйрәп чыкардылар. ²⁰Эмма шәгиртлер дашына үйшенлеринде, Павлус еринден туруп, шәхере гайтды. Эртеси гүн ол Барнап билен Дербә тарап әла дүшди.

²¹Дербәде олар Хош Хабары вагыз эдип, көп шәгирт топлалдылар. Соңра Листра, Икония ве Антиәха доланып гелдилер. ²²Олар шәгиртлери рухландырдылар ве олар иманда берк

дурмагы үндәп: «Худайың Шалыгына гирмегимиз үчин, бизиң көп мушакгатлары башдан гечирмегимиз герек» дийәрдилер. ²³Павлус билен Барнап хер бир йыгнак үчин әлбашчылар белледилер. Соңра дога-дилег эдип, агыз бекләп бу әлбашчылары өзлериниң иман эден Реббине табшырдылар. ²⁴Онсоң Писидяның ичинден гечип, Памфилия гелдилер. ²⁵Перга шәхеринде Иса хакында вагыз эденлеринден соң, Атталия гитдилер. ²⁶Ол ерден хем олар гәмили Антиәха доланып гелдилер. Павлус билен Барнап бу шәхерде өзлерини Худайың мерхеметине табшырып, хут шу ерден шинди тамамлан ишлерини амала ашырмага уграпдылар. ²⁷Антиәха геленлеринден соң, ресуллар йыгнагы бир ере чагырып, олар Худайың өзлери аркалы әхли битирен ишлерини ве яхуды дәллериниң иман этмеги үчин, Онуң ачан әлы барада гүрүң бердилер. ²⁸Ресуллар узак вагтлап шәгиртлер билен биле болдулар.

15-нжи бап

Иерусалимдәки маслахат

¹Яхудыдан бирнәче адам Антиәха гелип, доганлара: «Мусаның адаты боюнча сүннетленмесеңиз, халас болуп билмерсиңиз» дийип өвредйәрдилер. ²Павлус билен Барнап бу адамлар билен көп чекелешип жеделлешдилер. Онсоң бу меселәни чөзмек үчин, бейлеки доганларың бирнәчеси билен бирликде, Павлус билен Барнап Иерусалимдәки ресулларың, әлбашчыларың янына гитмели диен карара

а 14:18 Кәбир голязмаларда *Хеммесини өз өйүне ибердилер. Ресуллар ол ерде галып, халка өвредйәрдилер* диен сөзлер хем бар.

гелинди. ³Иманлылар йыгнагы олары ёла салып угратды. Олар Финикияның ве Самарияның ичинден гечип, кесеки миллетлериң-де Худайы кабул эдендиклери барада гүррүң бердилер. Бу хабар хемме иманлылар улы шатлык гетирди. ⁴Иерусалиме геленлеринде болса, ресуллардыр ёлбашчылар ве тутуш йыгнак олары гызгын гаршылады. Павлус биле Барнап Худайың өзлери аркалы битирен эхли ишлерини йыгнананлара гүррүң бердилер. ⁵Эмма фарисейлер топарындан иман эденлериң кэбири аяга галып: «Кесеки миллетлерден боланлары сүннетлемели ве олар Мусаның кануныны бержай этмеги табшырмалы» дийдилер. ⁶Онсоң ресуллар ве ёлбашчылар бу мессе барада маслахатлашмага йыгнандылар. ⁷Йыгнакда гүррүң узага чекенсоң, Петрус еринден туруп, олар шейле дийди: «Доганлар! Өзүңиз билйэнсиниз, кесеки миллетлере Хош Хабары вагыз этмегим үчин, энчеме вагт мундан өң Худай араңыздан мени сайлады. Ол муны миллетлериң Хош Хабары эшидип, иман этмеги үчин шейле этди. ⁸Хер бир ынсаның йүрегини билйэн Худай бизе берен Мукаддес Рухуны кесеки миллетлере хем берди. Шу аркалы олары кабул эдендигини тассыклады. ⁹Худай оларың иманы аркалы йүреклерини пэкледи. Шейдип, Худай бизиң биле кесеки миллетлериң арасындакы пархы ёк этди. ¹⁰Бейле болса, нэме үчин ата-бабаларымызың ве өзүмизиң гөтерип билмедик боюнтыргымызы

шэгиртлериң бойнуна салаңыз? Худайы сынажак болярсыңызмы? ¹¹Ёк! Биз өзүмизиң хем, оларың хем Реббимиз Исаның мерхемети биле халас боляндыгымыза ынанярыс».

¹²Онсоң хеммелер дымып, Павлус биле Барнабы динледилер. Олар Худайың өзлери аркалы кесеки миллетлере гөркезен бейик алапатларыны ве мугжызаларыны гүррүң бердилер. ¹³Олар гүррүңлерини гутарандан соң, Якуп сөзе башлап, шейле дийди: «Доганлар, маңа гулак асың! ¹⁴Ине, Симун^а бизе Худайың илки биле кесеки миллетлере нэхили назар саландыгыны ве оларың арасындан Өзүне бир халк сайлап аландыгыны дүшүндирип берди. ¹⁵Пыгамберлериң сөзлери-де бу айдыланлар биле габат гелйэр. Ине, онда шейле язылан:

¹⁶ „Мундан соң Мен доланып гелип,

Давудың йыкылан чадырыны дикелдерин.

Вейран болан ерлерини оңарып, оны тээден бина эдерин.

¹⁷Шейдип, аман галанлар Реббигатарсын,

Маңа дегишли эхли миллетлер Реббигөзлесин.

Муны бу затлары эдйэн Ребайдындыр,

¹⁸булар гадымдан мэлимдир“.

¹⁹Шонуң үчин хем Худайы кабул эдйэн кесеки миллетлере кынчылык дөретмели дәл диен карара гелдим. ²⁰Гайтам, олар хат язып, шейле

^а 15:14 *Симун* – бу Петрусың бейлеки ады.

диелин: „Бутлара хөдүрленен гурбанлык этини иймекден, зынадан, дамагы чалынмадык харам хайваның этинден ве ганындан даш дуруң“. ²¹Чүнки Мусаның кануны гадым дөвүрдөн бәри хер бир шәхерде вагыз эдилйәр, хер Сабат гүни синагогаларда окаляр».

Кесеки миллетлерден болан иманлылары хат

²²Соңра ресуллар ве йыгнагың ёлбашчылары тутуш иманлылар йыгнагы билен бирликде бирнәче адамы сайлап, олары Павлус хем-де Барнап билен Антиёха ибермек карарына гелдилер. Олар ики адамы: Барсаба лакамлы Юдасы ве Силасы сайладылар, оларың икиси-де доганларың арасында ёлбашчыдылар. ²³Эллери не шу хаты берип, олары угратдылар: «Сизиң доганларыңыз болан биз ресуллар ве ёлбашчылар Антиёхда, Сирияда, Киликияда яшаян яхуды дәл иманлы доганлара салам ёллаярыс. ²⁴Бизиң эшидишимизе гөрә, арамыздан кәбирлери барып, өз сөзлери билен сизи ховсала салып, аңыңызы булашдырыпдырлар. Эмма олары биз ибермедик. ²⁵Шонун үчин хем арамыздан бирнәче адамы сайлап, олары эзиз достларымыз Барнап ве Павлус билен биле сизиң яныңыза ёлламагы бир агыздан карар этдик. ²⁶Булар Реббимиз Иса Месихе гуллуқ этмек үчин жаныны орта гоян адамлардыр. ²⁷Шейлеликде, биз Юдас билен Силасы ёллаярыс, олар бизиң язанларымызы дил үсти билен тассыкларлар.

²⁸Биз Мукаддес Рухуң ёлбашчылыгында шу важып талаплардан башга хич бир зады сизиң үстүңизе йүклемезлиги макул гөрдүк: ²⁹бутлара хөдүрленен гурбанлык этини иймекден, зынадан, дамагы чалынмадык харам хайваның этинден ве ганындан даш дуруң. ^a Шулардан саклансаңыз, ягшы иш әдерсиңиз. Хош, сагсаламат болуң».

³⁰Шейлеликде, олар ёла дүшдүлер. Антиёха гелип, иманлылары үйшүрдилер-де, хаты говшурдылар. ³¹Иманлылар хатдакы рухландырыжы хабары окап, шат болдулар. ³²Юдас билен Силас пыгамбердилер. Олар доганлара көп өвүт-несихат эдип, оларың иманыны беркитдилер. ³³Бирнәче вагт ол ерде боланларындан соңра, доганлар олары ресулларың янына саг-саламат уградып гойбердилер. ^b ³⁵Павлус ве Барнап хем Антиёхда галдылар. Олар башгалар билен бирликде халка сапак өвредип, Реб Иса хакындакы Хош Хабары вагыз этдилер.

Павлус билен Барнап бири-бирлеринден айрыларлар

³⁶Бирнәче гүнден соң Павлус Барнаба: «Инди Реббиң Хош Хабарыны вагыз әден шәхерлеримизе доланып баралы, ол ердәки доганларымызы гөрүп, хал-ягдайларыны соралы» дийди. ³⁷Марк дийлип атландырыл-ян Ёханнаны-да Барнап өзлери билен әкитмек ислейәрди. ³⁸Эмма Павлус өзлерини Памфилияда терк эдип, Худайың хызматыны ахырына ченли

^a **15:29** Кәбир голязмаларда *Өзүңизе эдилмегини ислемайән затларыңызы башгалара этмәң* диен жүмле хем бар.

^b **15:33** Кәбир голязмаларда 34-нжи аят душ гелйәр: *Эмма Силас ол ерде галмагы макул билди.*

биле довам этмедик Маркы эжитмеги макул билмеди. ³⁹Шейлеликде, араларында агзалалык дөрөп, олар бири-бирлеринден айрылдылар. Барнап янына Маркы алып, гәми билен Кипре гитди. ⁴⁰Павлус болса Силасы сайлады, иманлылар олары Реб-биң мерхеметине табшыранларындан сонра, олар ёла дүшдүлөр. ⁴¹Олар Сирия, Киликия айланып, йыгнаклары беркитдилер.

16-нҗы бап

Тимотеос Павлус билен Силаса гошуляр

¹Павлус Дербе ве Листра шәхерлерине гелди. Листрада Тимотеос атлы Исаның бир шәгирди барды. Онун эжеси иманлы яхудыды, какасы болса грекди. ²Листрадакы ве Икониядакы доганлар ол барада говы сөзлер айдярдылар. ³Павлус Тимотеосы өзи билен эжитмек ислейәрди. Шонуң үчин оны сүннет этдирди, себәби ол ерде яшаян яхудыларың хеммеси Тимотеосың какасының грекдигини билйәрди. ⁴Олар шәхерлеринч ичинден гечип, ол ердәки иманлылар Иерусалимдәки ресуллар ве ёлбашчылар тарапындан кабул эдилен карарлар эермеклиги табшырярдылар. ⁵Шейлеликде, доганларың иманы хас-да беркәп, оларың саны гүнсыйын артярды.

Павлус Македония барада гөрнүш гөйәр

⁶Мукадес Рух тарапындан Реббинч сөзүни Азия велятына вагыз этмеклик бөкделенсоң, Павлус дагы Фрикия ве Галатя үлкесинден гечдилер. ⁷Олар Мися серхедине гелип, Битиния велятына гирмекчи болдулар.

Эмма Иса Мукадес Рух аркалы олар ругсат бермеди. ⁸Онсоң Мисяның үсти билен Троаса гитдилер. ⁹Шол гиже Павлус бир гөрнүш гөрди. Македониялы бир адам онуң гаршысында дуруп: «Македония гел, бизе көмек эт!» дийип ялбарды. ¹⁰Павлус бу гөрнүши гөрөнсоң, Худай бизи олар Хош Хабары вагыз этмәге чагыряр диен нетижә гелип, биз дессине Македония тарап ёла дүшдүк.

Лидия иман эдйәр

¹¹Шейлеликде, Троасдан гәми билен гөни Самофракия, эртеси хем Неаполисе гитдик. ¹²Ол ерден-де Македонияның эсасы велятында ерлешйән Филипи шәхерине гелдик. Бу шәхер Риме гарашлыды. Биз бирнәче гүлпә ол ерде галдык. ¹³Сабат гүни биз шәхерден деря якасына чыкдык. Ол ерде ыбадат эдилйән ериң бардыгыны билйәрдик. Онсоң ол ерде йыгнанан аяллар билен отуруп, олар гүрүң бермәге башладык. ¹⁴Бизи диңләп отуранларың арасында Лидия атлы бир сөвдагәр аял хем барды. Ол Тиятира шәхеринден болуп, гырмызы парчалар сатярды. Бу аял Худая сежде эдйәрди. Павлусың сөзлерине гулак асмак үчин, Реб онуң йүрегини ачды. ¹⁵Лидия тутуш өй-ичерси билен сува чүмдүриленден сонра бизи өйүне чагырып: «Мени Реббе садык сайян болсаңыз, гелиң-де, өйүмде галың» дийип ялбарып, бизи ырды.

Павлус билен Силас туссаглыкда

¹⁶Бир гүн ыбадат эдилйән ере баряркак, палчылык рухы эелән бир хызматкәр гыза душ гелдик. Бу гыз пал атмаклык билен хожайыналарына көп пул газанып берйәрди. ¹⁷Ол Павлусың

ве бизиң ызымыза дүшүп: «Бу адамлар Бейик Худайың гулларыдыр. Олар сизе^a халас болмагың ёлуны вагыз эдйэрлер» дийип гыгырдырды. ¹⁸Ол энчеме гүнлөп шейле дийип гыгырмагыны довам этди. Ахыры Павлус бизар болуп, ызына өврүлип, арвахжына: «Иса Месихиң адындан буюржыры: бу гызың ичинден чык!» дийди. Арвахжын шол пурсадың өзүнде гыздан чыкды. ¹⁹Онуң хожайынлары газанч умытларының элден гиденени гөрүп, Павлус билен Силасы тутуп, базар мейданчасына сүйрөп гетирдилер. ²⁰Олары хәкимлерин өңүне гетирип: «Бу адамлар шәхеримизде башагайлык дорөдйэрлер. Өзлери хем яхудылар, ²¹биз болса римлилер, олар бизиң канунымыза терс гейән адатлары вагыз эдйэрлер. Бизе оларың адатларыны кабул этмек я-да бержай этмек гадагандыр» дийдилер. ²²Халк хем Павлус билен Силаса гаршы аяга галды. Шейлеликте, хәкимлер эсгерлере оларың эшиклерини сыпырып, таяклап урмагы буюрдылар. ²³Көп таякларынандан соң, зындана салдылар-да, зынданың баш гөзөгчисине олары берк сакламагы табшырдылар. ²⁴Ол хем шейле буйрук алансоң, олары зынданың ички бөлүмине салып, аякларына гандал баглады. ²⁵Ярыгыже төвереги Павлус билен Силас дога-дилег эдип, Худая өвгүли нагмалар айдярддылар, туссаглар хем олары диңлейәрди. ²⁶Бирденкә гүйчли ертитреме болды, зынданың биняды сарсып, эхли гапылар бирбада ачылды, хеммелериң зынжыры үзүлди. ²⁷Укудан оянан баш гөзөгчи зынданың гапыларының ачыкдыгыны

гөрди. Ол туссаглар гачандыр өйдүп, өзүни өлдүржек болуп, гылыжыны сырды. ²⁸Эмма Павлус гаты сес билен: «Саклан! Жаныңа каст этме, бизиң хеммемиз шу ерде!» дийип гыгырды. ²⁹Баш гөзөгчи чыра гетирдип, ичери күрсөп гирди. Ол сандырап барып, Павлус билен Силасың аягына йыкылды. ³⁰Олары дашары чыкарып: «Агалар! Мен халас болмак үчин нәме этмели?» дийип сорады. ³¹Олар хем: «Реббимиз Иса иман эт, өзүң-де, тутуш өй-ичериң хем халас болар» дийдилер. ³²Соңра олар баш гөзөгчө ве онуң өй-ичерисине Реббиң Хош Хабарыны вагыз этдилер. ³³Шол гижәниң өзүнде баш гөзөгчи олары бир чете чыкарып, яраларыны ювды. Соңра дессине ол өй-ичерсиндәкилер билен биле сува чүмдүрилди. ³⁴Онсоң олары өйүне салып, өңлерине сачак язды. Ол тутуш өй-ичерси билен бирликде Худая иман эдендигине бегенди.

³⁵Эртеси даң атанда, хәкимлер өз гулдукчыларыны иберип: «Шол адамлары бошат» дийдилер. ³⁶Зынданың баш гөзөгчиси хем бу хабары Павлуса етирип: «Хәкимлер сизе гидибериң дийип хабар ёллапдырлар. Инди сиз гидип билерсиңиз. Саг-аман барың» дийди. ³⁷Эмма Павлус олар: «Рим раятыдыгымыза гарамаздан, бизи халкың өңүнде биканун енчдилер, зындана ташладылар. Нәме үчин инди бизи огрынча бошадып гойбержек болярлар? Бу болмаз! Гой, бизи зындандан өзлери гелип чыкарсынлар» дийди. ³⁸Гөзөгчилер хем бу сөзлери хәкимлере етирдилер. Хәкимлер Павлус билен Силасың Рим раятыдыгыны эшидип,

^a 16:17 Сизе – кәбир голязмаларда бизе.

гаты ховсала дүшдүлөр. ³⁹Хәкимлер гелип, олардан өтүнч сорадылар ве зындандан алып чыкдылар. Соңра олар шәхерден гитмеклерини хайыш этдилер. ⁴⁰Павлус билен Силас зындандан чыкып, Лидияның өйүне бардылар. Олар бу ерде иманлылар билен душшып, олары рухландырдылар, соңра ол ерден гитдилер.

17-нжи бап

Павлус Салоникиде вагыз эдйәр

¹Павлус билен Силас Анфипол ве Аполония шәхерлериниң ичинден гечип, Салоникә гелдилер. Ол ерде яхудыларың бир синагогасы барды. ²Павлус адатдакысы ялы синагога гитди ве үч Сабат гүни олар билен Мукаддес Язгылар боюнча гүррүң этди. ³Ол Месихиң гөрги гөрмегиниң ве соңра өлүмден дирелмегиниң герек боландыгыны дүшүндирип субут этди. Ол: «Мениң сизе вагыз эдйән Исам Месихдир» дийди. ⁴Олардан кәбири Павлус билен Силас ынанып, олар гошулдылар. Шейле хем Реббе сежде эдйән көп санлы греклер ве ёкары мертебели энчеме аяллар олар гошулдылар. ⁵Эмма яхудылар гөрипчилик этдилер, олар базарда бикәр гезип йөрөн эрбет адамларың бирнәчесини янларына топлап, шәхерде гозгалаң туруздылар. Павлус билен Силасы тапып, мәхелләниң өңүне чыкармак үчин, Ясоның өйүне дөкүлдилер. ⁶Эмма олары тапып билмәнсоңлар, Ясон билен бирнәче доганлары шәхер ёлбашчыларының өңүне сүйрәп гетирип: «Бу адамлар бүтин дүңйәде булагайлык дөредип, бизиң шәхеримизе хем гелдилер. ⁷Ясон олар өйүнден жай берди. Оларың хеммеси

Иса диен патыша бар дийип, императорың перманларына гаршы чыкярлар» дийип гыгырдылар. ⁸Халк ве шәхер ёлбашчылары бу хабары эшидип ховсала дүшдүлөр. ⁹Онсоң Ясон билен бейлекилери жериме төләнлеринден соң бошадып гойбердилер.

Павлус билен Силас Берия шәхеринде

¹⁰Доганлар шол гижәниң өзүнде Павлус билен Силасы Берия шәхерине ибердилер. Олар шәхере гелип, яхудыларың синагогасына бардылар. ¹¹Бериядакы яхудыларың гөзъетими Салоникидәки яхудыларыңка гаранда хас гинди. Олар Иса хакындакы хабары гөвүнжеңлик билен кабул эдип, Павлусың айданларының хакыкатдыгыны гөрмек үчин, Мукаддес Язгылары хер гүн селжерйәрдилер. ¹²Яхудыларың көпүси, шейле хем ат-абрайлы энчеме грек аяллары ве эркеклери Иса иман этдилер.

¹³Эмма Салоникидәки яхудылар Павлусың Берияда Худайың Хош Хабарыны вагыз эдендигини биленлеринде, ол ере хем гитдилер. Олар халкы өжүкдирип, ховсала салдылар. ¹⁴Шонда доганлар Павлусы шобада деңзиң кенарына угратдылар. Силас билен Тимотеос болса Берияда галдылар. ¹⁵Павлусы уградяллар оны Афина ченли гетирдилер. Олар Павлусдан: «Силас билен Тимотеос тизден-тиз мениң яныма гелсинлер» диен буйругы алансоңлар, Берия шәхерине доланып гелдилер.

Павлус Афиныда вагыз эдйәр

¹⁶Павлус Афиныда Силас билен Тимотеоса гарашярка, шәхериң бутлардан долудыгыны гөрүп, йүреги

гыйылды. ¹⁷Шонун үчин Павлус синагогада яхудылар ве Реббе сежде эдйән көп санлы греклер билен гүррүңлешди. Шейле хем хер гүн базарда душ гелен адамлара вагыз этди. ¹⁸Бирнәче эпикур ве стоик таглыматчылар хем Павлус билен жеделлешдилер. Кәбири: «Бу янра нәме дийжек бол-яр?» дийсе, кәбири: «Ол кесеки ху-дайлар барада вагыз эдйәр» дийәрди. Олар Павлус Исаның Хош Хабарыны ве дирелишини вагыз эдйәнди-ги үчин шейле дийәрдилер. ¹⁹Олар Павлусы тутуп, Арёпагус межлисине гетирип, шейле дийдилер: «Сениң өвредйән бу тәзе таглыматының нәмедигини биз хем билсек болармы?» ²⁰Сен бизиң оң эшитмедик кәбир гең затларымыз барада гүррүң эдйәрсин. Биз инди бу затларың нәме аңладяныдыгыны билмек ислейәрис». ²¹Хемме афинылылар ве ол ерде яшаян башга миллетлер әхли вагтларыны тәзе дүшүнжелер барада гүррүң этмек я-да диңлемек билен гечирйәрдилер. ²²Павлус Арёпагус межлисиниң ортасында дуруп, шейле дийди: «Әй, афинылылар! Мен сизиң берк диндардыгыңызы гөрийәрин. ²³Мен бүтин шәхере айланып чыкып, сизиң ыбадат эдйән затларыңызы гөзден гечирдим. Бу затларың арасындан „НӨТАНЬШ ХУДАЯ“ диен язгылы бир гурбанлык сыпасыны гөрдүм. Ине, мен сизе өзүңизиң танамаздан сежде эдйән Худайыңыз барада гүррүң бермекчи. ²⁴Әлем-жаханы ве ондакы әхли затлары ярадан Худай ериң-гө-гүң Хөкүмдары болуп, Ол ынсан эли билен ясалан ыбадатханаларда яшамаяр. ²⁵Ол ынсан элиниң хызматына мәтәч дөл, Ол хич зада зар дөл, себәби хер бир ынсана яшайыш, дем

ве әхли зады берйән Онуң Өзүдир. ²⁶Худай әхли миллетлери бир адамдан ярадып, олары бүтин ер йүзүне яйратды. Оларың яшажак вагтыны ве чәгини өнүнден белләп берди. ²⁷Ол булары Өзүни агтарсынлар, гөзләп тапсынлар дийип этди. Хакыкатданам, Худай бизиң хич биримизден узакда дөлдир. ²⁸Биз Онуң билен яшаяндырыс, херекет эдйәндирис ве бардырыс. Кәбир шахырларыңызың айдышы ялы: „Биз Онуң зүрядыдырыс“. ²⁹Хава, биз Худайың зүрятларыдырыс. Шонуң үчин-де, биз Оны ынсан сунгаты ве хүнәри аркалы алтындан, күмүшден я-да дашдан ясалан хейкеле меңзетмели дөлдирис. ³⁰Худай ынсанларың гечмишдәки наданлыгына гөз юмды. Инди болса Ол хемме ерде әхли адамларың тоба этмегини буюряр. ³¹Чүнки Худай Өз беллән Ынсаны аркалы дүниәни адалатлы хөкүм этжек гүнүни белледи. Оны өлүмден дирелтмек билен Оны белләндигини әхли ынсанлара субут этди».

³²Олар Павлусың өлүмден дирелиш барадакы вагзыны эшиденлеринде, кәбирлери оны масгара этди, кәбирлери болса: «Бу хакда сени ене диңләрис» дийдилер. ³³Шейлеликте, Павлус оларың арасындан чыкып гитди. ³⁴Бирнәче адам оңа гошулып иман этди. Оларың арасында межлис агзасы Диёнис, шейле хем, Дамара атлы бир аял ве башга-да энчеме адамлар барды.

18-нжи бап

Павлус Коринтос шәхеринде

¹Мундан соң Павлус Афиныны ташлап, Коринтоса гитди. ²Ол ерде

Павлус Акила атлы бир яхуды биле танышды. Акила аслы Понтуслы болуп, аялы Прискилла биле яңы-яңында Италиядан гелипди. Себәби император Клавдий хемме яхудыларың Римден чыкмаклары барада перман чыкарыпды. Павлус бу машгаланы гөрмәгә гитди. ³Олар хем Павлус ялы чадыр тикмек биле мешгулланярдылар, шонуң үчин Павлус олар биле яшап, биле ишледи. ⁴Павлус хер Сабат гүни синагогада Хош Хабар хакда пикир алшып, яхудылары ве греклери ынандырмага чалышярды. ⁵Силас биле Тимотеос Македониядан геленлеринден соң, Павлус тутуш вагтыны Иса хакдакы хабары вагыз этмәгә багышлады. Ол яхудылар Исаң Месихдиги барада шаятлык этди. ⁶Эмма олар Павлус гаршы чыкып, оңа сөгмәгә башладылар. Шонда Павлус олардан нәразы болуп, эгин-эшигиниң чаңыны какып: «Ганыңыз өз бойнуңызга болсун, менде айып ёк. Мундан бейләк мен кесеки миллетлериң янына гитжек» дийди. ⁷Онсоң Павлус ол ерден чыкып, Титус Юстус атлы бир адамың өйүне барды. Титус Юстус Худая сежде эдйән адам болуп, онуң өйи синагога биле янашыкды. ⁸Синагога баштутаны Криспус тутуш өй-ичерси биле биле Реббе иман этди. Павлусы диңләң энчеме коринтослылар хем иман эдип, Исаның ады биле сува чүмдүрилдилер.

⁹Бир гиже Реб гөрнүш аркалы Павлус шейле дийди: «Горкма, гепле, дымма! ¹⁰Мен сениң билендириң, хич ким саңа азар бермез, яманлык этмез, себәби бу шәхерде Мениң халкымың саны көпдүр». ¹¹Шейлеликде, Павлус бир ярым йыллап оларың

арасында галып, Худайың сөзүни өвретди. ¹²Ахая велятының хәкими Галиёның дөврүнде яхудылар бирлешип, Павлус гаршы чыкдылар ве оны казыете гетирдилер. ¹³Олар: «Бу адам кануна гаршы ёллар биле халкы Худая сежде этмәгә ыряр» дийдилер. ¹⁴Павлус яңы сөзе башламакчы болуп дурка, Галиё яхудылар яүзленип: «Эй, яхудылар! Эгер даваңыз бир адалатсызлык я агыр женаят хакда болан болсады, сизи сабырлылык биле диңлемеги макул билердим. ¹⁵Эмма меселәңиз сөзлер, атлар ве өз кануныңыз барада экен, булары өзүңиз чөзүң. Мениң булар казылык эдесим геленок» дийди. ¹⁶Шейлеликде, олары казыетден ковуп гойберди. ¹⁷Онсоң олар синагоганың баштутаны Состениси казыетиң өңүнде тутуп енчилер. Эмма Галиё буларың хич бирине үнс хем бермеди.

Павлус Антакия доланяр

¹⁸Павлус Коринтосда ене энчеме гүлләп галды. Соңра доганлар биле хошлашып, гәмиде Сирия гитди. Прискилла биле Акила хем онуң биле гитдилер. Павлус Худая эден вада сыны саклап, Кенхрея тарап ёла дүшмезден өң, сачыны сырдырды. ¹⁹Эфесе геленлеринде, Павлус Прискилла биле Акиланы шол ерде галдырды. Эзи болса синагога гидип, яхудылар биле Хош Хабар хакда пикир алышды. ²⁰Адамлар Павлусдан өз янларында көпрәк галмагыны хайыш этдилер, эмма Павлус разы болмады. ²¹Хошлашмаздан өң, олар сөз берип: «Худай оңласа, яныңыз ене гелерин» дийди. Шундан соң Эфеси галдырып, гәмиде ёла дүшди. ²²Павлус Кайсария геленде, Иерусалиме

гидип, иманлылар топары билен гөрүшди. Соңра Антиёха гитди. ²³Ол ерде бирнәче вагт боландан соң, ене ёла дүшди, Галатя ве Фрикия үлке-лерини айланып, әхли шәгиртлери иманда беркитди.

Аполло вагыз эдйәр

²⁴Шол вагт Аполло атлы бир яхуды Эфесе гелди. Онуң аслы исгендерия-лыды. Гепе чепер Аполло Мукаддес Язгылары өрән говы билйәрди. ²⁵Реб-биң ёлунда тәлим алан бу адам рухы хыжув билен геплейәрди. Дине Ях-яның чүмдүриш таглыматыны алан хем болса, Иса билен баглы таглы-маты догры өвредйәрди. ²⁶Ол сина-гогада гайдувсызлык билен геплемә-ге башлады. Прискилла билен Акила Аполлоның вагзыны эшиденлерин-де, оны өз өйлерине чагырып, оңа Худайың ёлуны хас долы дүшүнди-рип бердилер. ²⁷Аполло Ахая гитме-ги йүрегине дүвди. Эфесдәки доган-лар ол ердәки шәгиртлере оны оңат гаршы алмакларыны сорап, хат яз-дылар. Аполло Ахая гелип, Худайың мерхемети билен иман эденлере улы көмек этди. ²⁸Ол Мукаддес Язгылар эсасында Исаның Месихдигини су-бут эдип, яхудыларың нәхакдыгыны халкың өңүнде ач-ачан паш эдйәрди.

19-нжы бап

Павлус Эфес шәхеринде

¹Аполло Коринтосдака, Павлус дүз-лүклерин үсти билен Эфесе гелди. Бу ерде бирнәче иманлы доганлары тапды. ²Олардан: «Иман эдениңизде Мукаддес Рухы кабул этдиңизми?» дийип сорады. Олар хем оңа: «Бизиң Мукаддес Рухуң бардыгыннан хатда

хабарымызам ёк» дийдилер. ³Олар-дан: «Онда нәмә эсасланып чүмдү-рилдиңиз?» дийип сорады. Олар: «Ях-яның чүмдүрмесине эсасланып чүм-дүрилдик» дийип жогап бердилер. ⁴Павлус: «Яхя тоба эденлери чүм-дүрйәрди. Ол халкы өзүнден соңра Гелене, ягны Иса иман этмәге чагыр-ды» дийди. ⁵Олар муны эшидип, Реб Исаның ызына эерижилер хөкмүнде сува чүмдүрилдилер. ⁶Павлус оларың үстлерине элини гоян бадына, олара Мукаддес Рух инди. Олар нәмәлим диллерде гепләп, пыгамберлик этмә-ге башладылар. ⁷Оларың хеммеси он ики адам төвереге барды.

⁸Павлус үч айлап синагога барып, ол ерде халка ынандырыжы делил-лер билен Худайың Шалыгы барада батыргай вагыз этди. ⁹Эмма кәбир-лери кечжаллык эдип, ынанмак ис-лемедилер ве халкың өңүнде «Иса-ның Ёлы» атлы топары яманламага башладылар. Шейлеликде, Павлус оларың янындан гайтды ве иманлы-лары-да өзи билен алып гайтды. Ол Тиран диен адамың диванханасын-да хер гүн сөхбет этди. ¹⁰Бу иш ики йыл довам этди. Шейдип, Азия вела-ятында яшаянларың хеммеси: яхуды-ларам, греклерем Реббиң Хош Хаба-рыны эшитдилер.

¹¹Худай Павлусың эли билен гөрлүп-эшидилмедик гудратлары гөркезди. ¹²Павлуса деген эляглык-дыр гушакалары алып, хассаларың үстүне япанларында, олар дертлери-не шыпа тапярдылар, олардан арвах-жынлар чыкярды.

¹³Шәхерден-шәхере айланып, арвах-жынлары ковуп чыкарян кәбир яху-дылар топары хем барды. Олар ар-вах-жын эеләнлере Реб Исаның ады

билен шыпа бермәге сынанышып: «Павлусың вагыз эдйән Исасының ады билен сизе буйрук берйәрин!» диййәрдилер. ¹⁴Яхудыларың Скева атлы баш руханысының еди оглы-да бу иш билен мешгулланярды. ¹⁵Бир гезек арвах-жын олардан: «Исаны таянын, Павлусы-да билийәрин, йөне сиз ким?» дийип сорады. ¹⁶Онсоң эрбет рух эелән адам оларың үстүне топулып, әхлисини басды. Шонда олар бу өйден ялаңач хем яралы гачып гитдилер. ¹⁷Эфесде яшаян яхудыларың ве греклерің хеммеси бу ваканы эшидип горкдулар. Реб Исаның ады бейгелди. ¹⁸Иман эденлерің көпүси гелип, эден этмишлерини ачык боюн алдылар. ¹⁹Жадыгөйлик билен мешгулланянарның энчемеси китлапларыны үйшүрип, хеммәнің гөзүнің алнында якдылар. Оларың бахасыны хасапланларында, элли мүң күмүш теңне чыкды. ²⁰Шейлеликте, Реббиң Хош Хабары барха яйрап, гүйч-гудраты артырды.

²¹Бу вакалардан соң, Павлус Македонияның ве Ахаяның үстүнден гечип, Иерусалиме гитмеги йүрегине дүвди. Павлус: «Ол ерде боланымдан соң, Рими хем гөрмегим герек» дийди. ²²Ол өз ики көмекчисини: Тимонос билен Эрасды Македония ёллады. Өзи болса бирнөче вагтлап Азия веляатында галды.

Эфесдәки галмагал

²³Шол вагтлар «Исаның Ёлы» атлы топар догрусында улы галмагал турды. ²⁴Деметрей атлы бир зергәр барды. Ол күмүшден Артемис бутханасының шекиллерини ясамак билен уссалара көп гирдежи гетирерди. ²⁵Деметрей уссалары ве шунуң ялы

иш билен мешгулланянарлары үйшүрип, шейле дийди: «Адамлар! Бизиң шу хүнәр аркалы оңат газанч эдйәнди-гимизи өзүңиз билийәнсиңиз. ²⁶Эмма Павлусың: „Ынсан эли билен ясалан худайлар асла худай дәлдир“ дийип, диңе Эфесде дәл, эйсем, бүтин Азия веляатында көп адамлары ынандырып аздырандыгыны-да гөрүп-эшидйәнсиңиз. ²⁷Бизиң бу сенедимизе халкың арасында абрайдан дүшмек ховпы абаняр. Диңе бу ховп дәл, эйсем, бейик зенан худай Артемисиң бутханасының-да хич зат сайылып, бүтин Азия веляатының ве дүниәнің сежде эдйән худайының шөхраты пужа чыкмагы ахмал». ²⁸Олар муны эшиденлеринде, гахар-газапдан долуп: «Эфеслилерің Артемиси бейкидир!» дийип гыгырмага башладылар. ²⁹Шейдип, бүтин шөхер галагоплуга дүшди. Халк македониялы Гаюс билен Аристархы тутуп, олары томаша мейданына сүйрәп гетирди. Бу икиси ёлда Павлуса ёлдаш болупдылар. ³⁰Павлус халкың арасына гирмекчи боланда, шәгиртлер оны гойбермедилер. ³¹Онун достлары болан Азия веляатының хәкимлеринден кәбири-де Павлуса хабар ёллап, томаша мейданында гөрүнмезлигини хайыш этдилер. ³²Томаша мейданындакы жемагат галагоплуга дүшди. Оларың херси бир зат дийип гыгырярды. Көпүси нәме үчин үйшендиклерини хем билмейәрди. ³³Онсоң яхудыларың итермеги билен, мәхелләнің ичинден Исгендер диен бир адамы өңе чыкардылар. Кәбир адамлар нәме диймелидигини оңа гыгырып айтдылар. Исгендер эли билен ышарат эдип, халкың өңүнде гепләп, өзүни горажак болды. ³⁴Эмма халк онун яхудыдыгыны биленде,

хеммеси бирагыздан: «Эфеслилерин Артемиси бейикдир!» дийип, ики сагатлап гыгырып дурдулар. ³⁵Шәхер кәтиби мәхелләни көшешдирип, шейле дийди: «Эй, эфеслилер! Бейик Артемис бутханасының ве асмандан инен хейкелиниң горагчысының Эфес шәхеридигини ким билмейәр?! ³⁶Муны хич ким инкәр эдип билмез. Шонун үчин хем өзүңизи рахат алып барып, пайхаслы херекет этмелесиңиз. ³⁷Бу адамлар не бутхана огрусы, неде худайымыза дил етирипдирлер, эмма сиз олары бу ере гетирдиңиз. ³⁸Деметрейиң я-да онун янындакы уссаларың бирине гаршы давалары бар болса, казыетиң гапылары ачык, ол ерде казылар бар. Гой, бири-бирине гаршы айыпламаларыны айдып, шол ерде арз этсинлер. ³⁹Башга бир чәре гөрмекчи болсаңыз, онда ол кануны йыгнакда чөзүлер. ⁴⁰Бу гүнки вакалар зерарлы, бизи гозгалаң турузмакда айыпламаклары ахмал. Бизде бу топланышыгы аклап билжек хич бир делил ёк». Ол шейле дийди-де, үйшен мәхелләни даргадып гойберди.

20-нжи бап

Павлус Македонияда ве Грецияда

¹Павлус башагайлык ятышандан соң, шәгиртлери янына чагырып, олар өвүт-несихат этди. Соңра олар билен хошлашып, Македония уграды. ²Ол этраплары айланып, иманлылар билен йүрекден сөхбет эдип, олары рухландырды. Соңра ол Греция гелди. ³Ол ерде үч айлап галды. Соңра Сирия гәмили гитмекчи боланда,

яхудыларың өзүне гаршы дузак гурандыгыны билип, Македонияның үсти билен ызына доланмак карарына гелди. ⁴Бериядан Пирросың оглы Сопатер, Салоникиден Аристарх билен Секонд, Дербеден Гаюс хем Тимотеос, шейле хем Азия велятындан Тихик билен Трофым дагы онун биле гитдилер. ⁵Булар өнден гидип, Троасда бизе гарашдылар. ⁶Биз хем Петир байрамындан соңра Филипден гәми билен ёла дүшдүк. Бәш гүнде оларың янына – Троаса гелип етдик. Ол ерде еди гүн болдук.

Троасдакы гудрат

⁷Хепдәниң биринжи гүни ^a биле чөрөк иймәге йыгнанышдык. Павлус эртеси гүн ёла дүшмекчиди, шонун үчин ярыгижә ченли вагыз этди. ⁸Бизиң йыгнанышан ёкары гатдакы отагымызда көп чыра янып дурды. ⁹Евтук атлы бир яш йигит пенжиреде отырды. Павлус гүррүңини довам эдйәркә, Евтугы укы басып, үчүнжи гатдан йыкылды. Оны барып гөрелеринде, ол эййәм жан берен экен. ¹⁰Павлус ашак дүшүп, йигидиң үстүне эгилди ве оны гужаклап: «Гайгы этмән, ол дири!» дийди. ¹¹Онсоң ене ёкары чыкды, биле чөрөк ийди ве олар билен даң атянча сөхбет этди. Соңра болса ёла дүшди. ¹²Олар яңкы огланың диридигине шатланып, оны өйүне саг-саламат гетирдилер. ¹³Павлус Асос шәхерине пъяда гитмек карарына гелди. Бейлекилеримиз болса гәмә мүнүп гитдик. Биз ол ерде Павлусы гаршы алмалыдык. Муны бизе онун өзи шейле табшырыпды. ¹⁴Павлус Асосда бизе гошулды,

^a 20:7 *Хепдәниң биринжи гүни* – бу еврейлериң сененамасы боюнча екшенбе гүндүдир.

онсоң биз оны алып, Митилина шәхерине тарап ёла дүшдүк. ¹⁵Ол ерден гәми билен йүзүп, эртеси Хиёс адаының голайына етдик. Бир гүнден соң болса Самоса гечип, онуң эртеси хем Милитоса барып етдик. ¹⁶Павлус Азия веляатында вагтыны йитирмезлик үчин, Эфесиң гапдалындан гечип гитмеги йүрегине дүвди. Ол Иерусалиме етмәге ховлугярды, себәби Эллинжи гүн байрамы гүни ол ерде болмак ислейәрди.

Павлус Эфесдәки йыгнак ёлбашчылары билен хошлашяр

¹⁷Павлус Милитосдан Эфесе адам иберип, йыгнагың ёлбашчыларыны янына чагыртды. ¹⁸Ёлбашчылар Павлусың янына геленлеринде, олар шейле дийди: «Мениң Азия веляатына гелен илкинжи гүнүмден бәри сизиң яныңызда нәхили яшандыгымы өзүңиз билйәнсиңиз. ¹⁹Мен көп гөзяш дөкүп, песпәллик билен Реббе хызмат этдим. Яхудыларың гаршыма гуран дилдүвшүклерине ве сынагларына дучар болдум. ²⁰Пейдалы болан затларың хич бирини сизден гайгырмадым. Өйме-өй айланып, хеммеси ни сизе ач-ачан вагыз этдим. ²¹Мен яхудыларың-да, греклеринг-де тоба эдип, Худая доланмага ве Реббимиз Иса Месихе иман етмәге чагырдым. ²²Инди болса Мукаддес Руха боюн эгип, Иерусалиме гидйәрин. Ол ерде башыма нәмелеринг гелжегини билемок. ²³Эмма Мукаддес Рух маңа хер шәхерде зынжырлара ве мушакгатлара дучар болжакдыгымы дуйдуряр. ²⁴Муңа гарамздан, жанымы өзүм үчин гымматлы хасапламаярын. Мен диңе пеллехана етмек ве Реббимиз Исаның табшыран ишини долы амала

ашырмак ислейәрин. Бу иш Худайың мерхемети барадакы Хош Хабара шаятлык етмекдир. ²⁵Мен араңызда болуп, Худайың Шалыгыны вагыз етдим. Инди сизиң хич бириңиз мундан бейләк мени гөрмежекдигиңизи билйәрин. ²⁶Шонуң үчин бу гүн сизе шуны ыглан эдйәрин: мен хич кимиң ганына жогапкәр дәлдириң. ²⁷Себәби мен Худайың әхли ислегини сизе вагыз етмекден боюн товламадым. ²⁸Өзүңизе ве Мукаддес Рухуң сизиң гөзегчилигиңизе берен әхли сүрүсине гөз-гулак болуң. Худайың йыгнагына чопанчылык эдиң. Ол бу йыгнагы Өз Оглуның ганы билен сатын алды. ²⁹Мен гиденимден соңра, араңызда йыртыжы мөжеклеринг гелжегини билйәрин, олар сүрини аяп гоймазлар. ³⁰Хатда өз араңыздан кәбир адамлар чыкып, шәгиртлери ызына эертдиржек болуп, хақыкаты ёярлар. ³¹Шонуң үчин хүшгәр болуң. Үч йыллап гиже-гүндиз гөзяшларым билен хер бириңизе үзнүксиз несихат эденими ядыңызда саклаң. ³²Инди болса мен сизи Худая табшырярын. Онуң мерхеметли Хош Хабарыны унутмаң! Бу Хабар сизе гүйч-гудрат берер, Худайың мукаддес халкы билен бирликде Онуң вада берен ялканышларыны эчилер. ³³Мен хич кимиң пулуна я-да эгин-эшигине гөз дикмедим. ³⁴Сиз мениң өзүмиң ве ёлдашларымың мәтәчликлерини канагатландырмак үчин, эллерим билен зәхмет чекендигими билйәнсиңиз. ³⁵Өз эллерим билен ишләп, мәтәчлик чекйәнлере көмек етмекде мен сизе гөрелде гөркездим. Реббимиз Исаның хут Өзүниң: „Бермек алмақдан хас көп багтыярлык гетирйәр“ диен сөзлерини ятда саклаң».

³⁶Павлус сөзүни тамамландан соң, дыза чөкүп, оларың эхлиси билен бирликде Худая дога-дилег этди. ³⁷Шонда оларың хеммеси боюр-боюр гөзаш дөкүп, Павлусы багрына басдылар, оны огшадылар. ³⁸Павлусың: «Инди мени хич хачан гөрмерсиңиз» диен сөзлери олары өрэн тукатландырды. Соңра олар оны гэмә ченли угратдылар.

21-нжи бап

Павлусың Иерусалиме сыяхаты

¹Биз олар билен хошлашып, гэмиде гөни Кос адасына, эртеси гүн Родоса, ол ерден хем Патара гелдик. ²Онсоң Финикия барян бир гәми тапып мүндүк ве деңзе чыкдык. ³Кипре голайланымызда, онуң гүнортасындан гечип, Сирия тарап йүздүк. Соңра Сура барып етдик, себәби гәми шол ерде йүкүни дүшүрмелиди. ⁴Биз шәгиртлери тапып, ол ерде еди гүн галдык. Шәгиртлер Мукаддес Рухуң угрукдырмагы билен Павлуса Иерусалиме гитмели дәлдигини айтдылар. ⁵Бизиң вагтымыз доланда, ене ёла дүшүп, сыяхатымызы довам этдирдик. Иманлыларың хеммеси, аялары ве бала-чагалары билен биле шәхериң дашына ченли бизи угратды. Онсоң кенарда дыза чөкүп, Худая дога-дилег этдик. ⁶Бири-биримиз билен хошланымыздан соң, гэмә мүндүк, олар хем өйлерине гайтдылар.

⁷Биз ёлумызы Сурдан довам этдирип, Птолемей шәхерине гелдик. Ол ердәки доганларыңка гөрме-гөрше барып, бир гүн оларың янында галдык. ⁸Эртеси гүн биз ёла дүшүп, бирнөчегүнден Кайсария гелдик ве хош хабарчы Филипиң өйүндә галдык, ол сайланан еди ёлбашчының бириди.

⁹Филипиң дурмуша чыкмадык дөрт гызы барды ве олар пыгамберлик эдйәрдилер.

¹⁰Биз ол ерде энчеме гүн боланымыздан соң, Яхудыядан Агап атлы пыгамбер гелди. ¹¹Ол бизиң янымыза гелип, Павлусың гушагыны алды-да, өз эл-аягыны баглап: «Мукаддес Рух шейле диййәр: „Иерусалимдәки яху-дылар шу гушагың эесини шейле баглап, кесеки миллетлериң элине берерлер“» дийди. ¹²Муны эшиденимизде, биз-де, ол ерде яшаянлар-да Иерусалиме гитмезлиги үчин Павлуса ялбардык. ¹³Павлус: «Нәме үчин аглашып, мениң йүрегими агырдырсының? Мен Иерусалимде диңе эл-аягымың багланмагына дәл, эйсем, Реббимиз Исаның ады үчин өлмәге-де тайяр» дийип жогап берди. ¹⁴Оны ырып билмәнимизден соң биз: «Гой, Реббиң ислеге болсун!» дийип дымдык.

¹⁵Шол гүнлерден соң гошумызы дүвүп, Иерусалиме ёла дүшдүк. ¹⁶Кайсариядан шәгиртлериң бирнөчеси хем бизиң билен биле гайтдылар. Олар бизи Минасон диен адамың өйүне гетирдилер, биз онункыда галмалыдык. Минасон кипрли болуп, илкибашдакы шәгиртлериң бириди.

Павлус Иерусалимде

¹⁷Иерусалиме геленимизде, доганлар бизи шатлык билен гаршыладылар. ¹⁸Эртеси Павлус бизиң билен бирликде Якубы гөрмәге барды, Иерусалимдәки йыгнагың эхли ёлбашчылары-да шол ердәдилер. ¹⁹Павлус олар билен саламлашандан соң, өз хызматы аркалы Худайың кесеки миллетлериң арасында эден ишлерини бирин-бирин гүррүң берди. ²⁰Олар муны эшидип, Худайы

шөхратландырдылар. Соңра Павлу-са шейле дийдилер: «Гөрийәңми, до-ган, яхудыларың арасында мүнлер-че иманлы бар. Оларың хеммеси-де Мукаддес Кануна өзлерини йүрекден багыш эденлер. ²¹Оларың эшидиши-не гөрә, сен кесеки миллетлериң ара-сында яшаян яхудыларың хеммеси-не Мусаның канунындан дөнмеклиги, чагаларыны сүннетлемезлиги, дэп-дессурлара уймазлыгы өвредйәрми-шиң. ²²Инди нәме этмели? Сениң ге-лениңи олар хөкман эшидерлер. ²³Шо-нуң үчин бизиң айтжак затларымызы ерине етир. Арамызда Худая ант ичип, вада берен дөрт адам бар. ²⁴Шол адам-лары яныңа ал-да, олар билен биле тә-мизленме дессурына гошул ве оларың харчларыны сен төле. Ондан соң олар сачларыны сырдырмалы. Шейлелик-де, хеммелер сен хакда айдылан мыш-мышларың яландыгыны, сениң-де Мусаның канунына уюп яшаянды-гыңы билерлер. ²⁵Иман эден кесеки миллетлер хакда айданымызда бол-са, биз белли бир карара гелип, оlara биреййәм: „Бутлара хөдүрленен гур-банлык этини иймекден, зынадан, да-магы чалынмадык хайваның этинден ве ганындан даш дуруң“ дийип язы-лан хаты ёллапдык».

²⁶Эртеси гүн Павлус яңки адамла-ры янына алып, олар билен биле өзү-ни тәмизледи. Онсоң ол ыбадатхана гирип, пәклениш гүнлериниң хачан гутаржакдыгыны ве оларың хер би-ри үчин хачан садака бержекдиги-ни ыглан этди.

Павлус тутуляр

²⁷Белленилен еди гүн долуп баряр-ды. Азия веляатындан гелен яхуды-лар Павлусы ыбадатханада гөрдүлер.

Олар тутуш халкы өжүкдирип, оны тутдулар. ²⁸Олар: «Эй, ысрайыл хал-кы! Көмек эдиң! Бу адам әхли ерде бизиң халкымыза, Мусаның bize бе-рен канунына, ыбадатханамыза гар-шы хеммелере терс сапак берйәр. Му-нуң үстесине-де, греклери ыбадатха-на гетирип, бу мукаддес ери харама чыкарды» дийип гыгырдылар. ²⁹Бей-ле диймеклериниң себәби, муноң өң-яны эфесли Трофымы шәхерде Пав-лус билен биле гөрүпдилер ве Пав-лус оны-да ыбадатхана гетирендир өйдүп пикир эдйәрдилер.

³⁰Бүтин шәхер аяга галды, хем-ме тарапдан ылгашып гелен халк бирлешди-де, Павлусы тутуп, ыба-датханадан дашары сүйреди. Шобада хем ыбадатхананың гапылары япыл-ды. ³¹Павлусы өлдүржек болуп дур-калар, Рим гошунунының мүнбашысы-на бүтин Иерусалимин аяга галанды-гы барадакы хабар гелип говушды. ³²Мүнбашы дессине йүзбашыларыны ве эсгерлерини алып, халкың үстүне энди. Олар мүнбашы билен эсгерлери гөрөнлеринде, Павлусы енчмеги бес этдилер. ³³Шол вагт мүнбашы голай гелип, Павлусы туссаг этди ве гоша зынжырлар билен багламагы буюр-ды. Соңра ол: «Бу адам ким? Ол нә-ме этди?» дийип сорады. ³⁴Мәхеллә-ниң ичинде гох-галмагал турды, хер ким бир зат дийип гыгырды. Алаго-вурдыдан яңа мүнбашы нәме бола-ныны анык билмеди. Шонуң үчин ол Павлусы гала әкитмеги буюрды. ³⁵Павлус басганчага геленде, мәхелле оны гысып-говруп барярды. Шонуң үчин эсгерлер оны гөтерип әкитме-ли болдулар. ³⁶Мәхелле онуң ызына дүшүп: «Өлдүриң оны!» дийип гы-гырышярды.

Павлус мәхәллә йүзленйәр

³⁷Эсгерлер Павлусы яңы галаның ичине алып гиренлеринде, ол мүнбаша: «Сенден бир зат сорап билеринми?» дийди. Мүнбашы хайран галып: «Сен грекче билйәнми?» ³⁸Мундан бирнәче вагт өң гозгалаң турзуп, дөрт мүн келлекесери чөле алып чыкан мүсүрли сен дәлми?» дийди. ³⁹Павлус: «Мен яхуды, Киликияның Тарсус шәхеринден, шол мешхур шәхерин раятыдырын. Маңа халка сөз сөзләмәге ыгтыяр бермегини хайыш эдйәрин» дийди. ⁴⁰Мүнбашы Павлуса ругсат беренде, ол басганчагың үстүнде дуруп, халка юваш болмагы эли билен ышарат этди. Адамлар үмсүм болансоң, Павлус олара арамей дилинде йүзленип, сөзә башлады:

22-нжи бап

¹«Эй, доганлар, аталар! Инди мениң өзүми аклап айтжак сөзүме гулак асын». ²Адамлар онуң арамейче геплейэндигини эшидип, сеслери не сув сепилен ялы болдулар. Павлус сөзүни довам этди: ³«Мен яхудыдырын. Киликияның Тарсус шәхеринде догулдым, эмма шу шәхерде улалдым. Бу ерде Гамалиелиң шәгирди болуп, ата-бабаларымызың канунының берк адатларына гөрә тәлим алдым. Бу гүнки сизиң болшуңыз ялы, менем Худая жуда ыхласлыдым. ⁴„Исаның Ёлы“ атлы топара дегишли адамларә өлүм ховпуны салып ызарлардым, аял-эркек диймән, элини-аягыны баглап, хеммесини зындана дыкардым. ⁵Айдяңларымың хақыкатдыгыны баш руханы билен тутуш межлис тассыклап билер. Мен хатда олардан Дамаскдакы

яхуды доганларымызы тутмага ругсат хатыны хем алдым. Оларың элини-аягыны баглап, Иерусалиме гетирип, жезаландырмак мақсады билен Дамаска тарап ёла дүшдүм. ⁶Гүнорта вагты Дамаска голайлап барярам, бирденкә асмандан парлак нур даштөверегиме ягты сачды. ⁷Мен ере йыкылдым. Шол вагт: „Шавул, Шавул, нәме үчин сен Маңа азар берйәрсиң?“ диен сеси эшитдим. ⁸Мен: „Агам, сен ким?“ дийип сорадым.

Ол маңа: „Мен сениң азар берйән насыралы Исаң“ дийип жогап берди. ⁹Мениң янымдакылар шөхләни гөрүп горкдулар, эмма мениң билен геплешен сесе дүшүнмедилер. ¹⁰Мен: „Я Реб! Мен нәме этмели?“ дийип сорадым. Ол хем маңа: „Ериңден тур-да, Дамаска гит. Нәме этмелидигиң саңа шол ерде айдылар“ дийди. ¹¹Яңкы нуруң ялкымындан яңа гөзлерим көр болды. Шонуң үчин янымдакы ёл дашларың Дамаска мени идип экитдилер. ¹²Ол ерде Хананы атлы бир адам яшарды. Ол худаихон хем Мукаддес Кануна берленди, Дамаскдакы әхли яхудыларың арасында улы хормата эеди. ¹³Ол мениң яныма гелип: „Шавул доган! Гой, гөзлериң ене ачылсын!“ дийди. Мениң гөзлерим шол пурсатда ачылып, оны гөрдүм. ¹⁴Хананы маңа: „Ата-бабаларымызың Худайы сени сайлады. Ол муны Онун ислегини билмегиң, Догры Боланы гөрүп, овазыны эшитмегиң үчин этди. ¹⁵Сен гөрүп-эшиденлериңи әхли ынсанларә яйып, Онун үчин шаятлык эдерсиң. ¹⁶Инди нәме гарашырсың? Тур, Ребби чагырып, сува чүмдүрил, гүнәлериңден саплан“ дийди.

¹⁷Иерусалиме доланып гелип, ыбадатханада Худая дога эдип отырмак,

маңа бир гөрнүш аян болды. ¹⁸Мен Реббим Исаны гөрдүм, Ол маңа: „Тиз бол, дессине Иерусалимден гит, себәби олар сениң Мен хакдакы шаятлыгыңы кабул этмезлер“ дийди. ¹⁹Мен: „Я Реббим Иса, олар мениң синагогадан-синагога айланып, Саңа иман эденлери туссаг эдип енженими говы билйәрлер. ²⁰Сениң шаядың Стефан өлдүриленде, мен хем шол ердедим. Бу иши оңладым ве оны өлдүрөнлериң эшиклерини сакладым“ дийдим. ²¹Реббим Иса маңа: „Бар, Мен сени узакдакы кесеки миллетлериң янына иберйәрин“ дийди».

Павлус Рим райтыдыгыны айдяр

²²Халк Павлусы шу ере ченли диңледи, эмма бу сөзи эшиденлеринде, батлы сес билен: «Бу адамы ер йүзүнден ёк эдиң! Ол яшамага мынасып дөл» дийип гыгырды. ²³Олар багырышып, эгин-эшиклерини силкип, чаң-тозаныны хова какдылар. ²⁴Шонда мүнбашы Павлусың гала экидилмегини буюрды. Халкың нәме үчин онуң үстүне гыгырандыгыны билмек үчин, оны гамчылап, сорага чекилмегини иследи. ²⁵Павлусы гамчыламак үчин багланларында, Павлус янында дуран йүзбашыдан: «Рим райтының хич хили айыбы ёк хем болса, оны гамчыламак сизиң кануныңыза лайык гелйәрми?» дийип сорады. ²⁶Йүзбашы муны эшидип, мүнбашының янына барып: «Нәме этжек боляң? Бу адам Рим райты ахыры» дийип хабар берди. ²⁷Шонда мүнбашы Павлусың янына гелип: «Маңа айт, сен Рим райтымы?» дийип сорады. Ол: «Хава» дийип жогап берди.

²⁸Мүнбашы: «Менем! Йөне мен бу райтылыгы көп пул төлөп алдым» дийди. Павлус: «Мен болса Рим райты болуп догулдым» дийди. ²⁹Оны сорага чекжек болуп дуранлар шобада онуң янындан чекилдилер. Мүнбашы хем Павлусың Рим райтыдыгыны биленде, онуң элини-аягыны багладаны үчин горкды.

³⁰Мүнбашы эртеси гүн яхудыларың Павлусы нәмеде айыплайндыкларыны такык билмек иследи. Шонуң үчин Павлусы азат эдип, ёлбашчы руханылар билен ёкары межлисиң йыгнанмагыны буюрды. Онсоң Павлусы оларың хузурына алып гелди.

23-нжи бап

Павлус ёкары межлисиң оңүнде

¹Павлус ёкары межлисе дыкгат билен середип: «Эй, доганлар! Мен шу гүне ченли Худайың оңүнде арасса выждан билен яшадым» дийди. ²Баш руханы Хананы Павлусың янында дуранлара онуң агзына урмагы буюрды. ³Павлус оңа: «Сени Худай урар, эй, йүзи акланан дивар! Өзүң-э мениң үстүмден кануна гөрә хөкүм чыкармак үчин отырысың, соңам болса кануны бозуп, мени урмагы буюрярысың» дийди. ⁴Павлусың янында дуранлар ондан: «Сен нәме үчин Худайың баш руханысына дил етирийәрсин?» дийип сорадылар. ⁵Павлус: «Доганлар, онуң баш руханыдыгыны билмәндириң. Ёгсам Мукаддес Язгыларда хем: „Өз халкыңың ёлбашчысыны нәлетлеме“ дийип язылан» дийди. ⁶Павлус оларың бир бөлегиниң саддукейлер, бейлеки бөлегиниң-де фарисейлердигини

билип: «Эй, доганлар, мен фарисей, фарисейиң оглудырын. Мен өлүлериң дирелияндигине умыт баглаяндыгым үчин хөкүм эдилйэрин!» дийип, межлисте батлы гыгырды. ⁷Павлусың бу сөзүндөн сонра фарисейлер билен саддукейлериң арасына агзалалык дүшүп, йыгнанан мэхелле икэ бөлүнди. ⁸(Саддукейлер дирелиш-де, периште-де, рух-да ёк диййэрдилер, фарисейлер болса буларың хеммеси-не ынанардылар.) ⁹Шейлеликте, улы галмагал турды. Фарисейлериң тарапыны тутян кэбир Төврат мугаллымлары еринден туруп, улы дава туруздылар. Олар: «Биз бу адамда хич хили айып тапмадык. Онуң билен бир рух я периште геплешен болса нэбилйэңиз?» дийдилер. ¹⁰Дава-женжел шейле бир гызды велин, мүнбашы оларың Павлусы парчаламакларындан хедер эдип, эсгерлере гелип, оны оларың арасындан сүйрөп чыкарып, гала экитмеги буюрды. ¹¹Шолгиже Реб Иса Павлуса гөрнүп, оңа: «Мерт бол! Сен Мен хакда Иерусалимде нэхили шаятлык эден болсан, Римде-де шейле шаятлык этмелисиң» дийди.

Павлуса каст этмек барада дилдүвшүк

¹²Эртеси гүн яхудылар бири-бирлери билен дил бирикдирип, Павлусы өлдүрйәнчөлөр, ийип-ичмезлиге касам этдилер. ¹³Бу дилдүвшүгө гатнашанларың саны кыркдан хем көпди. ¹⁴Олар ёлбашчы руханыларың ве яшулуларың янына гелип: «Биз Павлусы өлдүрйәнчэк, хич зат ийип-ичмезлиги берк касам этдик. ¹⁵Шейлеликте, сиз ёкары межлис билен билеликте мүнбашыдан Павлусы ызына гетирмеги

хайыш эдиң. Ол хакдакы маглуматлары долы өврнемек ислейэрис диен болун. Павлус бу ере гелип етмэнкэ, биз оны ёлда өлдүрмэге тайын» дийдилер.

¹⁶Эмма Павлусың егени оларың дилдүвшүк гураныны эшидип, гала барды-да, муны Павлуса хабар берди. ¹⁷Павлус хем йүзбашыларың бирини янына чагырып: «Бу йигиди мүнбашының янына элт, оңа бир зат барада хабар бермекчи» дийди. ¹⁸Онсоң йүзбашы оны алып, мүнбашының янына гетирди. Оңа: «Туссаг Павлус мени чагырып, шу йигиди сениң яныңа гетирмеги хайыш этди. Онуң сана айтжак зады бар экен» дийди. ¹⁹Мүнбашы йигиди голтуклап, бир гыра чекди-де, ондан: «Сен маңа нэме хакда хабар бермекчи?» дийип сорады. ²⁰Ол шейле жогап берди: «Яхудылар ве ёкары межлис билеликте Павлус хакдакы маглуматлары долы өврнемек баханасы билен, оны эртир межлисте гетирмеги сенден хайыш этмек үчин диллешдилер. ²¹Эмма сен оларың сөзүне гулак асма, себэби кыркдан говрак адам гизленип, Павлуса букуда гарашяр. Олар Павлусы өлдүрйәнчэк, ийип-ичмерис дийип касам этдилер. Шу вагт олар тайяр болуп, сениң разычылыгыңа гарашярлар». ²²Мүнбашы ол йигиди уградып: «Муны маңа хабар берениңи хич киме айтмагын» дийип табшырды.

Павлус Кайсария иберилйэр

²³Онсоң мүнбашы йүзбашыларындан икисини янына чагырып: «Агшам сагат докузда Кайсария гитмек үчин, ики йүз саны пыяда, етмиш саны атлы эсгери ве ики йүз найзачы тайынлаң. ²⁴Павлусы хем ата

мүндүрүп экидип, саг-аман хәким Феликсиң янына алып барын» дийип табшырык берди. ²⁵Соңра мүнбашы шейле мазмунлы хат язды: ²⁶«Чуннур хорматланын хәким Феликсе Клавдий Лисиясдан догайы салам! ²⁷Яху-дылар бу адамы тутуп өлдүржек болуп дуркалар, мен онуң римлидигини билип, эсгерлерим билен етишип, оны халас этдим. ²⁸Онуң нәме айыбының бардыгыны билмек үчин, оны яхудыларың ёкары межлисине алып гелдим. ²⁹Мен оны өзлериниң дини кануны билен баглы меселелерде айыплайндыкларыны билдим, эмма онда өлүме я-да туссаг этмәге лайык хич хили эсас ёкдур. ³⁰Бу адама каст эдилжек боляндыгы барадакы хабары аланымда болса, оны шобада сениң яныңа ибермеги карар этдим. Оны айыплайнлара-да өз шикаятларыны саңа мәлим этмеклери-ни буюрдым».

³¹Эсгерлер өзлерине буйрулышы ялы, Павлусы алып, гиже Антипатрисе гетирдилер. ³²Эртеси гүн атлы эсгерлер Павлус билен биле ёлларыны довам этдирдилер, бейлекилер болса гала доландылар. ³³Атлылар Кайсария геленлеринде, хаты хәкиме говшуруп, Павлусы-да онуң элине табшырдылар. ³⁴Хәким хаты окап, Павлусың хайсы веляятдандыгыны сорады. Павлусың Киликиядандыгыны биленде болса: ³⁵«Сени айыплайжылар геленсон диңләрин» дийди. Соңра Павлусың Хиродуң көшгүнде гөзөгчилик астында сакланмалыдыгы барада буйрук берди.

24-нжи бап

Павлус Феликс хәкимиң өңүнде

¹Бәш гүнден соң баш руханы Хананы бирнәче яшулулар ве Тертул атлы гаралавжы билен Кайсария гелди. Олар Павлуса гаршы шикаятларыны хәкиме етирмекчидилер ²⁻³Павлусы чагырып гетиренлеринде, Тертул оны айыпламага башлады: «Белент мертебели Феликс! Сениң саянда биз энчеме вагтдан бәри паракхатчылыкда яшаярыс. Узакдан гөрүжилигиң билен халкымыз үчин улы өзгертмелери амала ашырдың. Биз муны хемме ерде ве хемише чуннур миннетдарлык билен тассыкляярыс. ⁴Мен сениң көп вагтыңы алмакчы дәл, өз мәхремлигиң билен бизиң гысга хабарымыза гулак асмагыңы хайыш эдйәрин. ⁵Биз бу адамың дүнйәдәки әхли яху-дыларың арасында гозгалаң турузян бир питнечидигине гөз етирдик ве ол Насыра топарының баштутаны. ⁶⁻⁸Ол хатда ыбадатхананы-да харам чыкармага сынанышды. ^a Сениң өзүң хем бу адамы сорага чекип, бизиң оны нәмеде айыплайндыгымызы онуң өзүнден аныклап билерсиң».

⁹Ол ердәки яху-дылар хем айдыланыларың догрудыгыны тассыкламак билен бу айыпламалара гошулдылар.

¹⁰Хәким Павлуса гепләбер дийип ышарат эденден соң, ол сөзе башлады: «Сениң көп йыллардан бәри бу миллетиң үстүнден казылык эдйәндигиңи билйәрин. Шонуң үчин өзүми сениң хузурыңда гораяндыгыма

^a **24:6-8** Кәбир голязмаларда *Биз оны өз канунымыз боюнча хәкүм этмекчидик*, ⁷ эмма мүнбашы Лисияс гелип, гүйч билен оны элимизден алды. ⁸ Оны айыплайнлара сениң хузурыңа гелмеги буюрды диен сөзләр хем бар.

жуда бегенйэрин. ¹¹Худая сежде этмек үчин Иерусалиме бараныма он ики гүнден көп болмандыгыны өзүң хем аныклап билерсиң. ¹²Бу адамлардан хич бири мениң ыбадатханада бири билен жеделлешеними, си-нагогаларда я болмаса шәхерде халкы аяга галдыранымы гөрөн дәлдир. ¹³Олар маңа йөңкейән айыпларыны сана субут эдип билмезлер. ¹⁴Эмма сана шуны ыкпар этмек билен оларың „галп таглымат“ дийип атландырян „Исаның Ёлы“ топарына дегишлидигими мәлим эдйэрин. Мен ата-бабаларымызың Худайына сежде эдйэрин. Төвратда ве пыгамберлерини язгыларында язылан хер бир сөзе ынанарын. ¹⁵Эдил бу адамлар ялы, мен хем догуларың-да, догры дәл-лерини-де өлүмден дирелжекдигине Худая умыт баглаярын. ¹⁶Шонуң үчин хем Худайың ве ынсанларың өңүнде выжданымы хемише пәк сакламага чалышярын. ¹⁷Мениң Иерусалимде болманыма энчеме йыл болды, инди болса халкымың гарыпларына садака бермек үчин ол ере гелдим. ¹⁸Бу затлар билен мешгулланяркам, олар мени ыбадатханада гөрдүлер. Мен тәмизлениш дессурыны бержәй эдйәрдим, янымда хич хили мәхелледе, гозгалаң-да ёкды. ¹⁹Эмма ол ерде Азия веляатындан гелен кәбир яху-дылар барды. Оларың маңа гаршы шикаятлары бар болса, оларың өзлери-ниниң шу ере гелип, мени сениң ху-зурында айыпламаклары герекдир. ²⁰Я-да бу ердәкилер ёкары межлисиң өңүнде дуранымда, менден нәме же-наят тапандыкларыны, гой, айтсын-лар. ²¹Оларың өңүнде дуруп, белент сес билен: „Өлүләр дирелйәр диеним үчин бу гүн сизиң өңүңизде хөкүм

эдилйэрин“ дийдим. Мундан башга мениң нәме айыбым бар?»

²²«Исаның Ёлы» атлы топар догру-сында хас такык маглуматы болан Фе-ликс иши соңа гоюп: «Даваңыз хакда мүнбашы Лисияс геленден соң карар чыкарарын» дийди. ²³Феликс ол ер-дәки йүзбаша Павлусы гөз астында сакламагы, эмма оңа бираз эркинлик бермеги, оңуң мәтәчликлерине гол-дав бермек ислейән достларына руг-сат этмеги буюрды. ²⁴Бирнәче гүн-ден соң болса, Феликс өз яхуды аялы Друсилла билен гелди-де, Павлусы чагыртды ве Иса Месихе болан иман хакдакы оңуң гүррүңлерини диңле-ди. ²⁵Павлус догрулык, өзерклилик хем гелжек хөкүм хакда сөхбет эденде, Феликс горкуп: «Болды, хәзирликче гит, аматлы пурсат геленде, ене сени чагырдарын» дийди. ²⁶Шейле хем, Фе-ликс Павлусдан пара тама эдип, оны йыгы-йыгыдан чагырдып, оңуң билен сөхбет эдйәрди. ²⁷Арадан ики йыл ге-ченден соң, Феликсиң ерине Поркий Фестус хәким болды. Феликс яхуды-ларың гөвнүни авламак үчин, Павлу-сы туссагыкда гоюп гитди.

25-нжи бап

Павлус Фестусың өңүнде

¹Фестус веляата хәким болуп ге-ленден үч гүн соң, Кайсариядан Ие-русалиме гитди. ²Ол ерде ёлбашчы руханылар билен яхуды башгутан-лары Фестуса Павлусың үстүнден шикаят этдилер. ³Фестусдан өзле-рине бир ягшылык этмегини сорап, Павлусы Иерусалиме гетирмеги үчин ялбардылар. Аслында олар букы гу-руп, ёлда Павлусы өлдүрмегиң ни-етиндедилер. ⁴Фестус олар шейле

жогап берди: «Павлус Кайсарияда туссаглыкда, мен хем басым ол ере гитжек. ⁵Араңыздакы ёлбашчылар мениң билен биле барсынлар. Эгер Павлус бир яман иш эден болса, гой, оны айыпласынлар».

⁶Фестус оларың янында секиз-он гүн болуп, Кайсария гайтды. Эрте-си гүн ол казылык күрсүсине чыкып, Павлусың гетирилмегини буюрды. ⁷Павлус ичери гиренде, Иерусалимден гелен яхудылар онуң дашына үйшүп, оны айыплап башладылар, эмма өз айыпламаларыны субут эдип билмедилер. ⁸Павлус өзүни горап: «Мен яхудыларың канунына-да, ыбадатхана-да, императора-да гаршы гүнэ этмедим» дийди. ⁹Фестус яхудыларың гөвнүнден турмак үчин, Павлусдан: «Иерусалиме гидип, шол ерде бу бабатда өзүңе казылык эдилмегини ислейэрсинми?» дийип сорады. ¹⁰Эмма Павлус: «Мен императорың казылык күрсүсиниң өңүндө дурун, маңа шу ерде казылык эдилмелидир. Мен яхудылар гаршы хич бир яманлык эден дэлди-рин, муны сениң өзүң хем оңат билйэнсиң. ¹¹Мен яманлык эден болсам я-да өлүмө лайык бир иш эден болсам, өлүмден гачмаярын. Эгер бу адамларың маңа гаршы айыпламалары ялан болса, мени оларың элине табшырмага хич кимиң хақы ёкдур. Мен давамы императора арз эдйэрин» дийди.

¹²Онсоң Фестус межлис билен маслахатлашып: «Даван барада императора арз этдиң, императорың янына-да гидерсиң» дийди.

¹³Бирнөче гүн геченден соң, Агрип патыша өз уясы Берник билен Фестусы гутламак үчин, Кайсария гелди. ¹⁴Олар көп вагт ол ерде галанларындан соң, Фестус Павлусың ишини

патыша гүррүң берди: «Феликсин туссаг эдип гоян бир адамы бар. ¹⁵Мен Иерусалимдекэм, яхудыларың ёлбашчы руханылары, яшулулары онуң үстүнден шикаят эдип, оны жезаландырмагымы хайыш этдилер. ¹⁶Мен олар: „Римлилериң адаты боюнча хич ким сораг эдилмезден жезаландырмак үчин шикаятчының элине табшырылмайр. Айыпланяны шикаятчылары билен йүзлешдирип, оңа йөңкелйән айып бабатда өзүни горамага мүмкинчилик берилйэр“ дийип жогап бердим. ¹⁷Айыплайжылар бу ере үйшенлеринде болса, мен вагты элден бермән, эртеси гүн казылык күрсүсине чыкып, Павлусың гетирилмегини буюрдым. ¹⁸Эмма онуң гаршысына гөплән шикаятчылар оңа мениң гарашан айыпларымың хич бирини йөңкемедилер. ¹⁹Муңа дерек оларың өз динлери хем-де бир Иса атлы өлүп гиден, эмма Павлусың дири диййән адамы барада жеделлери бар экен. ²⁰Мен бу меселәни нәхили чөзсемкэм дийип агыр ядая дүшдүм. Павлусдан Иерусалиме гидип, ол ерде бу затлар бабатда өзүне казылык эдилмегине разыдыгыны я-да дэлдигини сорадым. ²¹Эмма Павлус давасыны императорың чөзмегини, оңа ченли туссаглыкда болмагыны иследи. Шонуң үчин оны императорың янына ёлляянчам, туссаглыкда сакламагы буюрдым».

²²Агрип Фестуса: «Мен хем шол адамың гүррүңини диңлемек ислейэрин» дийди. Фестус хем: «Оны эр-тир диңлэрсин» дийди.

Павлус Агрибиң өңүндө

²³Эртеси гүн Агрип ве Берник дабаралы ягдайда гелип, мүңбашылардыр шәхериң атлы-абрайлы адамлары

билен бирликде межлислер отагына гирдилер. Фестусың буйругы боюнча Павлусы гетирдилер. ²⁴Фестус шейле дийди: «Эй, патыша Агрип ве бу ердәки әхли женаплар! Сиз бу адамы гөрйәңизми? Иерусалимдәки ве бу ердәки әхли яхудылар онуң үстүнден маңа шикаят эдип: „Ол мундан артык яшамалы дәл!“ дийип гыгырышдылар. ²⁵Эмма мениң пикиримче, ол өлүме лайык иш этмәндир. Эмма өзүниң дапасы барада императора арз эдендиги үчин, оны Риме ёлламак карарына гелдим. ²⁶Ол хакда онуң алыженабына язар ялы белли бир задым ёк. Шонуң үчин-де оны сизиң хузурыңыза, ылайта-да, эй, Агрип ша, сениң хузурына чыкардым. Бу меселә середенимизден соң, мунуң нетиже-синде язмага бир затлар тапмагым ахмал. ²⁷Себәби туссага гаршы йөңкелйән айыпламалары гөркезмезден, оны императорың янына ёлламаклык маңа манысыз гөрүңйәр».

26-нжы бап

¹Агрип Павлуса: «Өзүни горамак үчин, сөзе башлап билерсиң» дийди. Ине, шонда Павлус эллерини херекетлендирип, өзүни горамага дурды: ²«Эй, Агрип патыша! Яхудыларың маңа йөңкейән әхли айыпламаларындан горанып, бу гүн сениң өңүнде чыкыш эйдәндигим үчин, мен өзүми багтлы сайярын. ³Сенем яхудыларың әхли адатларындан, жеделли пикирлеринден оңат баш чыкарарсың ахыры. Шонуң үчин хем мени сабырлылык билен диңлемегиңи хайыш эйдәрин. ⁴Яшлыгымдан башлап, илки өз халкымың арасында, шейле хем Иерусалимде гечирен дурмушымы әхли яхудылар билйәндирлер.

⁵Олар мени көп вагтдан бәри танаярлар, эгер ислеселер, маңа динимизиң иң берк топары боюнча фарисей болуп яшандыгыма шаятлык эдип билерлер. ⁶Эдил шу вагт хем Худайың ата-бабаларымыза берен вадасына умыт баглаяндыгым үчин казыетде дурун. ⁷Хакыкатда, халкымызың он ики тиреси гиже-гүндиз Худая чын йүрекден сежде эдип, бу ваданың бержай болмагына умыт баглапдыр. Эй, шахым, яхудылар болса шу умыт үчин мени айыплайрлар. ⁸Нәме үчин Худайың өлүлери дирелтмеги ни ынанып болмажак зат хасаплайрсыңыз? ⁹Догрусы, менем насыралы Исаның адына гаршы көп яманлык этмеги өз янымдан важып билйәрдим. ¹⁰Мен бу яманлыгы Иерусалимде этдим хем. Ёлбашчы руханылардан ыгтыяр алып, иманлыларың көпүсини зындана дыкдым. Олар өлүме хөкүм эдиленде, муны ики элләп голдадым. ¹¹Мен бир синагогадан бейлекисине айланып, олары гайта-гайта жезаландырдым, имандан дәнмәге межбур этдим. Олара гаршы гахар-газаба мүнүп, хатда кесеки шәхерлере ченли олары ызарладым. ¹²Гүнлериң бир гүни шу максат билен ёлбашчы руханылардан ыгтыярнама ве табшырык алып, Дамаска тарап ёла дүшдүм. ¹³Эй, шахым, гүнортанлар ёлда баряркам, бирденкә асманда гүнден хем ягты нур гөрдүм. Нур мениң ве ёлдашларымың даштөверегине ялкым сачды. ¹⁴Хеммәмиз ере йыкылдык. Бир сесиң мана арамей дилинде: „Шавул, Шавул! Нәме үчин Мени ызарлап, азар берйәрсиң? Текепбирлигиң билен өзүңе зепер етирмәни бес эт“ диенини эшитдим. ¹⁵Мен: „Агам, сен ким?“ дийип

сорадым. Реб: „Мен сениң ызарлап, азар берйән Исаң. ¹⁶Ханы, тур, аяк үс-түне гал. Мен сени хызматкәрим хем шаядым эдип сайламак үчин саңа гөрүндим. Сен өз гөрөн ве Мениң гөркезжек затларыма шаятлык эдерсин. ¹⁷Сени өз халкыңың ве кесеки миллетлең элинден азат эдерин. Кесеки миллетлең гөзлерини ачарың ялы, Мен сени оларың арасына иберерин. ¹⁸Шонда олар түмлүкден нура, шейтаның хөкмүрованлыгындан Худая тарап өврүлерлер. Маңа иман этмек аркалы оларың гүнәлери багышланып, олар Худайың мукаддес халкы билен биле мирас аларлар“ дийди. ¹⁹Шонуң үчин хем, эй, Агрип ша, мен гөкден гелен гөрнүше бойнуёгынлык этмедим. ²⁰Илки билен Дамаскада, Иерусалимде, соңра тутуш Яхудыяда, шейле хем, кесеки миллетлең арасында: „Гүнәлеңиңиз үчин тоба эдиң, Худая доланың, тоба эдендигиңизи оңат ишлеңиңиз билен субут эдиң“ дийип вагыз этдим. ²¹Шу себәпден яхудылар мени ыбадатханада тутуп, өлдүржек болдулар. ²²Эмма шу гүне ченли Худай маңа медет берди. Шонуң саясында улуданкичә, хеммелере шаятлык эдип гелйәрин. Болжак затлары өңден хабар берен пыгамберлең ве Мусаның айданларындан башга хич зат өврөден дәлдин. ²³Олар хем Месиҳиң гөрги гөрмелидигини, илкинжи болуп өлүмден дирелип, Өз халкына ве кесеки миллетлере Худайың нуруны ыглан этмелидигини аян эдипдилер». ²⁴Павлус шейдип, өзүни горап дурка, Фестус гаты сес билен: «Павлус, сен дәлирәпсиң! Окумышлык сени акылыңдан азашдырыпдыр» дийди. ²⁵Павлус оңа: «Эй, хорматлы Фестус,

мен акылымдан азашамак. Мениң айдан сөзлерим хақыкат ве акыла сыгяндир. ²⁶Бу затлардан патышамың хабарлыдыгы үчин, мен оңа аркайын геплейәрин. Буларың хич бириниң ондан яшырын дәлдигине мен ынанярын, себәби булар гизлин эдилен дәлдин. ²⁷Агрип ша! Сен пыгамберлере ынанярысыңмы? Ынаняңдыгыңы билийәрин-ә» дийди. ²⁸Агрип Павлуса: «Мени гысга вагтың ичинде ырып, месихи этжек болярсыңмы?» дийди. ²⁹Павлус оңа: «Гысга болсун, узын болсун, дине сен дәл, эйсем, шу гүн мени динлейәнлең бары мениң ялы болсун дийип Худая ялбарярын. Элбетде, бу зынжырлар сизде болмасын» дийип жогап берди. ³⁰Шундан соң Агрип ша, Фестус хәким, Берник ве олар билен отуранлар ерлеринден турдулар. ³¹Олар чыкып баряркалар, өзара гүрлешип: «Бу адам өлүме яда туссагыла лайык хич иш этмәндир» дийишдилер. ³²Агрип Фестуса: «Бу адам давасыны императора арз этмедик болсады, оны азат эдип боларды» дийди.

27-нжи бап

Павлус гәмили Риме әкидилйәр

¹Бизи деңиз аркалы Италия ибермеги карар этдилер. Шонда Павлус билен ене-де бирнәче туссагы Империя гошунындакы Юлий диен йүзбаша табшырдылар. ²Бизиң хеммәмиз Адрамит шәхеринден гелен гәмә мүнүп, Азия велятының кенарына тарап ёла дүшдүк. Янымызда Салоникиден гелен македониялы Аристарх хем барды. ³Эртеси гүн Сидон шәхерине гелип едик. Юлий Павлус билен мылакатлы болды, шонуң үчин оңа достларының

янына бармага ве герекли затларыны алмага ругсат берди. ⁴Ол ерден ене деңзиң үсти билен гитдик. Шемалың гаршымыздандыгы себәпли Кипр ада-сының демиргазык тарапындан, оны пеналап, йүзүп гечдик. ⁵Киликия ве Памфилияның гаршысындакы деңизден гечип, Ликияның Мира шәхерине гелдик. ⁶Йүзбашы шол ерде Исгендериядан гелип, Италия гитжек болуп дуран гәмине тапды ве бизи оңа мүндүрди. ⁷Биз энчеме гүнлөп хаял йүзүп, кынчылык барыны гөрүп, Книдос шәхерине етдик. Шемалың бизе гаршы өвүсйәндиги үчин, Салмон ярым адасының янындан гечип, Крит ада-сыны пеналап, йүзүп гитдик. ⁸Кенара голай йүзүп, улы кынчылык билен Гөзел дуралгалар диен ере гелдик. Бу ер Ласея шәхерине голай ерлешйәрди. ⁹Биз көп вагтымызы йитирдик. Инди деңизде йүзмек үчин хова өрән ховплуды, себәби гүйз ахырлап барялды. Павлус оларга маслахат берип: ¹⁰«Женаплар! Гөрийән велин, инди деңизде йүзсек, дине бир йүкүмиз, гәммиз дәл, әйсем жанымыз хем ховп астында галар, агыр бетбагтчылыга учарыс» дийди. ¹¹Эмма йүзбашы Павлу-сың маслахатына гулак асман, гәми ёлбашчысы билен гәми эесиниң гепине ынанды. ¹²Йөне дүшелгеде гышла-мага хич хили шерт болмансоң, адам-ларың көпүси, башартса, бу ерден Фениксе етип, гышы ол ерде гечирмеги карар этдилер. Феникс Крит адада ер-лешип, гүнорта-гүнбатар ве демирга-зык-гүнбатар тарапдан өвүсйән ше-маллардан пенады.

Деңиздәки тупан

¹³Шейлеликеде, гүнорта шемалы ювашжа өвүсмәге башланда, олар

өз максатларына етендирис өйтдү-лер. Шонуң үчин лабыры чекдилер-де, Крит аданың голайы билен ёла дүшдүлер. ¹⁴Эмма көп вагт гечмән-кә, ада тарапдан «Демиргазык-гүндогар» дийилиён гүйчли ел өвсүп, ту-пан турды. ¹⁵Тупан гәмә урлуп, не-тижеде, гәми шемалың гаршысына йүзүп билмеди. Шундан соң өзүми-зи толкунлара табшырып, шемалың угруна йүздүк. ¹⁶Биз Кавда диен бир кичижик аданы пеналап өтдүк. Гәми-ниң кичи гайыгыны зордан саклап галдык. ¹⁷Деңизчилер гайыгы ёкары чекип алдылар ве гәми пытрап гит-месин дийип, дашындан танап билен берк багладылар. Олар Сиртиң чәге-ли сайларына батмакдан горкуп, гә-миниң тизлигини песелтмек үчин ел-кени ашак дүшүрдилер. Шейдип, гә-мини шемалың угруна гойбердилер. ¹⁸Биз тупандан яңа икияна чайкан-ярдык. Эртеси гүн гәминиң йүкүни зыңмага башладылар. ¹⁹Үчүленжи гүн гәминиң артыкмач энжамлары-ны-да өз әллери билен деңзе зыңды-лар. ²⁰Энчеме гүнлөп не Гүн, не йыл-дыз гөрүнди. Гүйчли тупан совул-мансоң, халас болмак умыдымызы бүтинлей йитирдик.

²¹Хич ким узак вагтлап хич зат дат-мады. Шонда Павлус гәмидәкилерин ортасында дуруп, шейле дийди: «Эй, адамлар! Мениң айданларыма гулак асып, Крит ададан гайтмадык болса-дыңыз, онда бу бела-бетере саташ-маздык. ²²Инди сизе маслахатым шу: мерт болуң! Хич бириңиз хеләк бол-марсыңыз, дине гәми даргар. ²³Себә-би Өзүне дегишли болуп, гулук эд-йән Худайым дүйн гиже бир периш-десини яныма иберди. ²⁴Ол: „Горкма, Павлус! Сен императорың өңүнде

дурмалысың. Сен себәпли гәмиде баряналарың хеммесини Худай аман саклар⁴⁶ дийди. ²⁵Шонун үчин, адамлар, мерт болун, себәби мен Худая ынанярын, хемме зат өзүме айдылышы ялы болар. ²⁶Элбетде, ел бизи бир ада элтип ташлар».

Гәми батяр

²⁷Он дөрдүнжи гүни гиже биз Адриатик деңзинде хер яна ковлуп йөркәк, ярыгиже төвереклери деңизчилер гуры ериң якынлашяндыгыны чакладылар. ²⁸Чуңлугы өлчәнлеринде, йигрими гулач чыкды. Бираз соңрак өлчәнлеринде, он бәш гулач чыкды. ²⁹Гаялара барып урларыс өйдүп горкуп, арка тарапдан дөрт лабыр атдылар-да, басым даң атсын дийип дилег этдилер. ³⁰Деңизчилер гәмиден гачжак болуп, өң тарапдан лабыр атмак баханасы билен, гайыгы деңзе индердилер. ³¹Эмма Павлус йүзбашы билен эсгерлере: «Булар гәмиде галмасалар, сиз дири галып билмерсиңиз» дийди. ³²Шейлеликде, эсгерлер гайыгың танапларыны кесип, оны ашак гачырдылар.

³³Даң атып барярка, Павлус хеммәни нахар иймәге чагырды. Ол: «Сизиң гайгы-алада батып, хич зат иймәниңизе бу гүн он дөрт гүн болды. ³⁴Шонун үчин сизден хайыш эдйәрин, нахарланың. Бу сизиң дири галмагыңыз үчин гереkdir. Хич бириңизиң сачыңызың еке тары-да кемелмез» дийди. ³⁵Павлус бу сөзлери айдып, элине чөрек алды, хеммәниң өңүнде Худая шүкүр этди-де, бөлүп иймәге башлады. ³⁶Шейлеликде, хеммелер рухланып нахарландылар. ³⁷Гәмиде бизиң жемимиз ики йүз етмиш алты адамды. ³⁸Нахардан дояналарындан

соң, бугдайы деңзе ташлап, гәмини еңлетдилер.

³⁹Гүн доганда, ол ери танамадылар. Эмма кенарда чәгелик бир айлаг гөрүп, башартса, гәмини шол ере сүрмели диен карара гелдилер. ⁴⁰Лабырлары кесип, деңзе гойберен батларына, күреге даңлан танаплары чөздүлерде, өңдәки елкени шемала галдырып, гөни кенара тарап йүздүлер. ⁴¹Эмма гәми бир сай ере дүшүп, чәгә батды. Гәминиң бурны чәгә батып, хич тарапа гымылдап билмеди, арка тарапы болса гомларың зоруна даргап башлады. ⁴²Туссагларың хич бири йүзүп гачмаз ялы, эсгерлер олары өлдүрмекчи болдулар. ⁴³Эмма йүзбашы Павлусы халас этмек исләп, олары бу ниетлеринден дөндирди. Олара йүзүп билйәнлер гәмиден өзлерини өнүрти зыңсынлар ве йүзүп чыксынлар, ⁴⁴галанлары хем тагталар я-да гәминиң дөвүклери билен чыксынлар дийип буйрук берди. Шейлеликде, әхлиси саг-аман гуры ере чыкды.

28-нжи бап

Павлус Малтада

¹Биз кенара саг-аман чыканымыздан соң, бу аданың адының Малтадыгыны билдик. ²Ерли халк бизиң билен өрән мылакатлы болды. Хова ягышлы ве совук болансоң, олар от якып, хеммәмизи оңат гаршы алдылар. ³Павлус бир үйшмек одун чөпләп, одуң үстүне гоянда, бир зәхерли йылан одуң ховрундан гачып, онуң элине япышды. ⁴Ерли халк онуң элинден йыланың салланып дуршуны гөренде, бири-бирине: «Бу адам ганхор болса гереk, ол деңизден халас болсада, такдыры оны яшамага гоймады»

дийишдилер. ⁵Эмма Павлус элини силкип, йыланы одуң ичине зыңды, хич бир зыян хем гөрмеди. ⁶Адамлар онуң чишмегине я-да бирденкә өлүп йыкылмагына гарашдылар. Эмма көп гарашып, она хич зат болмандыгыны гөрөнлеринде, пикирлерини үйтгедип: «Ол худайдыр!» дийишдилер.

⁷Ол ериң голайында аданың Публий атлы башлыгының мүлки барды. Публий бизи мыхман алып, үч гүнлөп йүрекден хызмат этди. ⁸Шол вагт онуң какасыны ысытма ве ичагыры тутуп ятырды. Павлус хассаның янына гелди ве дога-дилег этди-де, онуң үстүне элини гоюп, шыпа берди. ⁹Бу вакадан соң, ададакы бейлеки хассалар-да гелип шыпа тапдылар. ¹⁰Олар бизе көп сылаг-хормат этдилер. Ёла уграмакчы боланымызда, бизе зерур әхли затлары гетирип, гә-мә йүкледилер.

Павлус Риме гелйәр

¹¹Үч айдан соң, биз Экиз худайлар атлы гәми билен дензе чыкдык. Бу гәми Игендериядан гелип, гышда шол адада галыпды. ¹²Биз Сиракус шәхерине барып, ол ерде үч гүн галдык. ¹³Ол ерден айланып, Регия гелип етдик. Эртеси гүн гүнорта шемалы өвсүп башлады. Мунуң көмеги билен ики гүнде Пугеёл шәхерине етдик. ¹⁴Ол ерде бирнөче доганлары тапдык. Олар бизден янларында галмагымызы хайыш этдилер ве биз ол ерде ики хепде галдык. Шондан соң биз Риме гелдик. ¹⁵Римдәки доганлар бизиң гелендигимизи эшидип, бизи гаршыламак үчин ол ерден Аппиус базарына ве Үч кервенсарай диең оба ченли гелдилер. Павлус олар гөрөнде, Худая шүкүр эдип, ене

гайрата галды. ¹⁶Биз Риме геленимизден соң, Павлуса бир эсгериң гөзегчилиги астында өзбашдак яшамага ругсат берилди.

Павлус Римде вагыз эдйәр

¹⁷Үч гүнден соң Павлус яхудыларың ёлбашчыларыны чагырды. Олар бир ере үйшенде, Павлус олар шейле дийди: «Эй, доганлар! Мен халкымыза я-да ата-бабаларымызың адатларына гаршы хич зат этмесем-де, Иерусалимде туссаг эдилеп, римлилериң элине табшырылдым. ¹⁸Олар мени сорага чекенлеринден соң, бошатжак болдулар, себәби мени өлдүрмәге хич бир эсас тапмадылар. ¹⁹Эмма яхудылар гаршы чыканларында, мен давамы императора арз этмәге межбур болдум. Бейтмек билен мен өз халкымы айыпламакчы дөлдирин. ²⁰Шу себәпден мен сизиң билен гөршүп, сөхбет этмек үчин, сизи бу ере чагырдым. Аслында мен Ысрайылың умыды болан Месих угрунда зынжырландым».

²¹Олар Павлуса шейле дийдилер: «Биз сен хакда Яхудыядан хич бир хат алмадык, ол ерден гелен доганларымыздан хем хич ким сен барада ягшыдан-ямандан хич зат хабар бермеди. ²²Эмма бизиң сениң пикирлерини өзүңден эшидесимиз гелйәр, себәби хемме ерде бу дини топара гаршы чыкыяндыгыны билйәрис».

²³Шейлеликде, олар Павлус билен душушык гүнүни беллешдилер. Шол гүн онуң болян ерине жуда көп адам гелди. Павлус эртирден агшама ченли олара Худайың Шалыгыны дүшүндирип, вагыз этди. Мундан башга-да олары ынандырып, Төврат билен пыгамберлериң язгыларындан

Иса догрусунда ынандырыжы делиллер гетирди. ²⁴Кэбирлери онун сөзлерине ынанды, кэбири ынанмады. ²⁵Олар бири-бири билен өзара ылалашмадылар. Олар гитмекчи болуп дуркалар, Павлус шейле дийди: «Ишая пыгамбер аркалы Мукаддес Рух ата-бабаларыңызга шу сөзлери жайдар айдыпдыр: ²⁶„Бар-да, бу халка шейле дий:

Эшидип дурсаңыз-да, хич
дүшүнмерсиниз,
середип дурсаңыз-да, хич
аңламарсыңыз.

²⁷Бу халкың йүреги күтелди,
гулаклары кер ачды,
гөзлери гапылды.

Ёгсам гөзлери билен гөрүп,
гулаклары билен эшидердилер,
аңлары билен аңлап,
Мана тарап доланардылар,
Мен хем оларга шыпа
берердим“.

²⁸Шонуң үчин инди шуны билип гоюң: Худайың халас болмак барадакы Хош Хабары яхуды дөллере иберилди. Олар гулак асарлар». ^a

³⁰Павлус кирейине алан жайында тутуш ики йыл яшады ве янына геленлериң хеммесини кабул этди.

³¹Ол батыргайлык билен ве хич бир бөкденчсиз Худайың Шалыгыны вагыз эдип, Реббимиз Иса Месих барада өвретди.

^a **28:28** Кэбир голязмаларда 29-нжы аят душ гелйэр: *Павлус муны айдандан соң, яхудылар өз араларында көп жеделлешдилер ве бу ерден гитдилер.*